PENGE-ÉLEZŐK

AZ EGÉSZSÉG
MAGA A SZÉPSÉG
A MOZGÁS; A SPORTOLÁS
TÉLEN IS FONTOS

83/1
XXXVIII. ÉVF. 1983. JANUÁR 6. ÁRA: 4 Ft
PAJTÁS

FOTÓ: GAÁL ZOLTÁN

KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

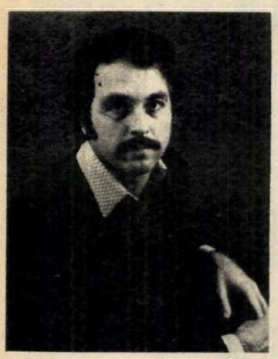

Színház a ruhásszekrényben. A tanár úr, mint Tiborc. A színház mindenek fölött.

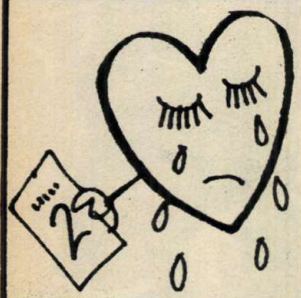

Tegezzem magát vagy magázzalak téged? Védelem pofonok ellen.

Birkózó sztárok. Egy orrvérzés története. Világsztár a háttérben.

margó

Azt hiszem, megöregedtem.

Nem éveim számát tekintve, mert időnként büszkén hallom: akár beülhetnél az iskolapadba. Még csak nem is felnőttségem okán, mert szeretek jókat nevetni, s a tréfaűzésből ki se hagyhatnának. Mondják is sokszor: gyerekes vagy, bóknak veszem ezt is.

Csakhogy észreveszem néha, ahogy elkalandozik tekintetem, gondolataim valahol a gyermekkorban járnak, s azt mondom: bezzeg a mi időnkben! Annyira persze, nem vagyok öreg, hogy nagy életbölcsességeket mondjak. Ilyet sose hallanátok tőlem: hogy bezzeg a mi időnkben jobbak voltak a gyerekek. Már csak azért sem, mert meggyőződésem: nem voltak se jobbak, se rosszabbak. Olyanokat szoktam mondani, múltba révedő tekintettel, hogy például: bezzeg a mi időnkben nagy telek voltak.

Mások voltak, már a várakozásban is. Ahogy megrövidültek a nappalok, és megsokasodtak a csöndesebb esti órák, úgy nőttek tennivalóink. Nem csak a felnőtteké, miénk, gyerekeké is. S míg a nagyok halk beszélgetés mellett morzsoltak kukoricát, válogattak babot, addig tennivalóból nekünk is kijutott. Élesítettük a korcsolyát. Ha ugyan egyáltalán korcsolyának lehet nevezni azt a csorbult pengét, amit jól-rosszul fölcsavaroztunk vagy inkább, csavar híján, zsineggel fölkötöttünk a bakancs talpára. Hol voltak azok az ügyetlen jószágok a mai „pengés" korcsolyákhoz képest?! Ma már tán föl se vennék olyat.

Nem volt vidámabb a szánkó sem: többségében levetett holmi, de akadt olyan is, ami fészeralja famaradékból tákolódott össze. Hányszor esett meg, hogy a dombtetőn még a szánkón ültünk, a domb aljára meg úgy érkeztünk meg, nadrágféken. Néhány eltévedt léc járt csak a nyomunkban. Jót nevettünk a dolgon, tudtuk: a széttört helyébe nagyapa ügyes keze nyomán akad másik. Kacagás tárgya volt a fakutyázás is: szánkón ülve, élesített botokkal ügyetlenkedtünk jobbra-balra. Hogy bonyolultabb legyen a dolog, egy széndarabot lökdöstünk magunk előtt, s ha betereltük a feketeséget két fa közé, azt kiáltottuk: gól. Akkoriban még nem közvetített jégkorong-meccset a tévé. Merthogy televízió sem volt.

Voltak aztán más játékok is. A csúszkálás például, vagy a kunyhóépítés — hóból. Hogy a hóemberállításról ne is beszéljek. De még a reggeli fölkelés is rendkívül tréfásnak tűnt: akkora havak voltak akkoriban, hogy csak nagynehezen bírtuk kinyitni a ház ajtaját, s utat kellett vágni a hódombok között, hogy kijussunk az utcára...

Mondom, ilyen volt a tél — akkor. Mintha mindenkinek jobb kedve kerekedett volna a megtisztító fehérségtől. Az emberek, mint megannyi hóember, tréfás sapkákat húztak, és pirosra fázott orral pingvin-módra toporogtak a ropogós hóban. És mindenki vidám volt, és senki sem kérdezte: ki öntse fel az iskolaudvart, eszünkbe se jutott, hogy valakinek azt öntözgetni kell, természetes öröm volt a jég. Azzal se nagyon törődött senki, hogy milyen színű overallt vegyünk: pulóver, sapka, kesztyű jutott mindenkinek. Legföljebb annyi volt a szülői jó tanács: aztán ne ácsorogjatok nekem!

Hogy is ácsorogtunk volna! Futással telt el az életünk. Így aztán estefelé, mikor az utcát az elsuhanó lovasszánkók himbálózó lámpája világította csak meg, s a csengők csilingelését, mint álomra szólítót, messziről hallottuk csupán, nem volt gondunk az elalvással. Ahogy nem az étkezéssel, egészséggel, jókedvvel sem. Nem hiszem, hogy ismertük volna ezt a két szót: fáradt vagyok.

De mondom, azok más telek voltak.

Vagy én öregedtem meg? Lehet, hogy lesznek közöttetek is, akik egyszer — miközben meglepve figyelik magukon az idők múlását — azt mondják majd: bezzeg a mi időnkben...

Major Árvácska

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztő: BŐCS FERENC, SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987 321-988 321-989 Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivatalokná, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér. 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: Egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

82.3118 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest

Rotációs mélynyomás

Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

Tudod-e milyen a tél?
Szelet hoz,
havat kavar,
arcodat pirosítja.
Fogd a korcsolyát,
szánkót, lécet!
Élesítsd a pengét!
Gyúrj hógolyót,
építs hóembert!
Fuss szembe a széllel,
hagyd, hogy arcod
megcsípje a hideg;
mert a tél: egészség,
s az egészség: szépség.

PENGE-ÉLEZŐK

Micsoda nagy volt az étvágy a tejbárban egész délután! A forgalmát bármelyik vendéglő megirigyelhette volna

Dévényi Tibor diszkója kitűnő hangulatot teremtett, felkészítve a nézőket a nagy vetélkedés izgalmaira

Íme a szerencsések, akik döntőbe jutottak. Vágó István vezetésével hat-hat fős csapatokban kezdték meg a versenyt

Volt itt minden, a lufi-fújástól kezdve, a karhajlításon keresztül egészen a vérbeli „Fele sem igaz"-ig

»SZÉPSÉGVERSENY«

Tükröm, tükröm, mondd meg bátran, ki a legszebb a világban? Ki lehetne más? Csakis én! — így gondolkodtatok ezernél is többen, amikor a Kristály Magazin „Szépségverseny" pályázati szelvényét kitöltve, jelentkeztetek a Pajtás szerkesztősége és az Országos Egészségnevelési Intézet „szépségversenyére". Természetesen minden lányt és fiút lehetetlen volt meghívni a versengésre. Szerkesztőségünkben így is napokon át értékeltük, válogattuk leveleiteket, amíg kialakulhatott a döntő harmincas mezőnye.

November 27-én délben kezdődött a nagy játék.

Fittyet hányva az óbudai Flórián Üzletközpont csúcsforgalmára, a versenyzők megrohanták az ABC-részleget, begyűjtve mindazt, amit az egynapos őszi kiránduláshoz elengedhetetlennek véltek. A kosarakban száz forint erejéig gyűltek a szörpök, a péksütemények, a konzervek. A zsüri alaposan megizzadt, mire értékelte a púpozott bevásárlókosarakat, s azt, hogy a gyerekek válogatás közben mennyire figyeltek az egészséges táplálkozás követelményeire.

A többi feladatra is Óbudán került sor. Az úttörő- és ifjúsági házban Dévényi Tibor diszkójának kitűnő hangulatát csak fokozta a „szépségkirálynő és -király" jelöltek játékos feladatsora: léggömbfúvás, táncverseny, fekvőtámaszok. A zsüri: *dr. Katona Edit, az Országos Egészségnevelési Intézet vezető főorvosa; Somos Ágnes, a Pajtás főszerkesztője; Haraszti István, a Magyar Úttörők Szövetsége titkára; Esztergályos Cecília, színművésznő; Bérczi István, testnevelő tanár; Koncz Gábor, színművész* és *Komár László táncdalénekes* kapkodhatta a fejét a kérdések hallatán. Tudod-e, mennyi szempillád van? Hány litert izzad az ember egy nap alatt?

Nem is *Vágó István* vezette volna a játékot, ha a végső győzelmet nem egy „Fele sem igaz" vetélkedő dönti el. *Eszményi Viktória, Dargay Attila* és *Wichmann Tamás* furfangos válaszaira végül *Kovács Erika* esztergomi, *Tarda Miklós* veszprémi, *Boda Andrea* budapesti, *Szabó Tibor* keceli, *Szilvási Gabriella* egri és *Mándi Dániel* mezőtúri játékos tippelt a legjobban. Így ennek az izgalmas mókának, a „szépségversenynek" ők lettek a nyertesei. Jutalmuk pedig egyhetes üdülés a szüleikkel együtt a Pilis-hegység talán legszebb szegletében, a Hoffmann fogadóban. Élményeikről rövidesen beszámolunk lapunkban.

K. D.
Fotó: Gaál Zoltán

Gyültek a kosarakba a gyümölcsök, konzervek, s hogy ki állította össze helyesen a csomagját, azt a zsüri döntötte el

Ki is nyilatkozhatna leginkább az egészséges életmódról, mint Verrasztó Zoltán

Táncverseny, amely nemcsak szórakozás volt, versenyfeladat is

KRISTÁLY-SZÉPE

ÓBUDÁN

Levelemben már megírtam, hogy a szüleim szöktettek el otthonról. Pirkadatkor ráztak fel álmomból, meg sem várták, hogy teljesen felöltözzek, becsavartak egy pokrócba és befektettek a Trabant hátsó ülésére. Kínjában visított a motor, mert apa teljes gázt adva hajtott ki az udvarból. Tudtam, azért siet annyira, hogy még világosság előtt elhagyhassuk a szomszéd falut is, nehogy Ferkó észrevegye, amint átrobogunk az utcájukon. Anya bűntudatot érezhetett, mert a hosszú hetek vesszekedése után fölém hajolt, megcsókolt és biztatóan a fülembe súgta:

— Csak rajtad múlik, hogy meddig leszel távol. Remélem, hamarosan elfelejted azt a csibészt.

— Arra várhattok! — gondoltam, de konokul csak ennyit mondtam:

— Feri nem csibész!

Hódmezővásárhelyen, a nagymamánál helyeztek el, a házához közel eső iskolába írattak be. Nagyi még örült is, hogy a ritka és rövid vakációzások után most szinte állandóan velem lehet. Szerzett nekem egy új barátnőt is, Rozikát, a másik unokáját. Most együtt kényeztetnek. Még bohóckodnak is, hogy eltereljék a gondolataimat. De én képtelen vagyok felejteni. Az idő múlásával talán még elevenebben él bennem annak a napnak az emléke, amikor megismerkedtem Ferkóval...

Vásárban voltam, a szomszéd faluban. Az egyik sátor előtt nézegettem a virágokkal pingált fakanalakat, amikor hozzám lépett egy fekete hajú fiú.

— Melyik tetszik? — kérdezte.

Úgy tettem, mintha nem nekem szólna.

— Siess a választással, mert szeretnék neked bemutatni valakit — folytatta.

Akaratlanul is felkaptam a fejem.

— Kit?

— Aki teljes életnagyságban áll előtted.

— Nem szeretem a tolakodókat! — fordítottam hátat neki.

— Én sem! — felelte, és gyorsan kiválasztott nekem egy színes fakanalat. — Már itt sem vagyok, ha megmondod, mikor találkozhatunk újra.

— Bízzuk a véletlenre.

— Rendben.

Néhány nap múlva ott várt az iskola előtt. Két mozijegyet lobogtatott a kezében.

— A pénztáros véletlenül elszámolta magát. Egy helyett kettőt adott. Társra lenne szükségem.

— Széltoló — mondtam, de nem haragudtam rá.

Ettől kezdve sűrűn ejtette útba a falunkat. A leggyakrabban azért jött, hogy elhívjon moziba, de átbuszozott azért is, hogy segítsen megoldani a matek példákat. Sajnos, elkövettem azt a hibát, hogy egyszer meghívtam hozzánk. Anya —, aki eddig szó nélkül tűrte, hogy a fiúk körülöttem legyeskedjenek, Feri jelenlétében dúlt-fúlt. Csapkodta az ajtót, és amit mással soha nem tett volna: semmivel sem kínálta meg. Sőt, amikor Feri inni kért, kiöblítette utána a poharat. Amikor pedig elment, éktelenül ordítozni kezdett velem.

— Cigányokat hozol a házhoz? Le akarsz járatni bennünket? Ezek putriban élnek! Érted? A piszokban!

— Piszokban? Ha látnád a házukat! Feri most a nagyanyjánál él. A szülei nyíregyháziak, autójuk is van.

— Lócsiszárok! Ott csalnak, ahol tudnak.

— Mindannyian dolgoznak. Feri elsőéves szakmunkástanuló, már szép ösztöndíjat kap. Nemrég új porszívót vásárolt, mert a nagyanyjánál ő takarít. Képzeld, a befőzéshez is ért. A múlt héten ringlószilvát tett el.

— Biztos pálinkának!

— Nem iszik. A cigarettára valót is félreteszi, filmvetítőre gyűjt.

— Hogy magához édesgessen?

Anya után apa folytatta. Ő azonban nem csak prédikált, pofonokat is osztogatott. De amikor látta, hogy hiába minden, mérgében széttépte a másnapra váltott mozijegyet.

Anyu orvoshoz akart vinni, mert még reggel is falfehér voltam, remegtem, mint a kocsonya. Én azonban a sulit választottam, mert azt reméltem, hogy üzenetet küldhetek Ferkónak. Nem sikerült, hiába várt. A híradó végéig az utcán sétált, aztán beült a nagyfilmre, de néhány perc múlva otthagyta. Kétszer-háromszor titokban még találkoztam vele Juliskáéknál, a barátnőméknél. Valaki azonban elárulta anyuéknak, és ettől kezdve hozzájuk sem engedtek el. Szájára vett az iskola is. Az osztályban csak a padtársam hőbörgött, el is kéredzkedett mellőlem. Azt mesélték, cigányrontásban szenvedek, gyorsan kigyógyulnék, ha levágnék a hajamból egy tincset, s azt telihold idején elásnám Ferkóék ereszе alá.

Csak ámultam az emberi butaságon. Ha nem én lennék az áldozat, még nevetnék is, hogy az űrhajók századában ilyen ósdi

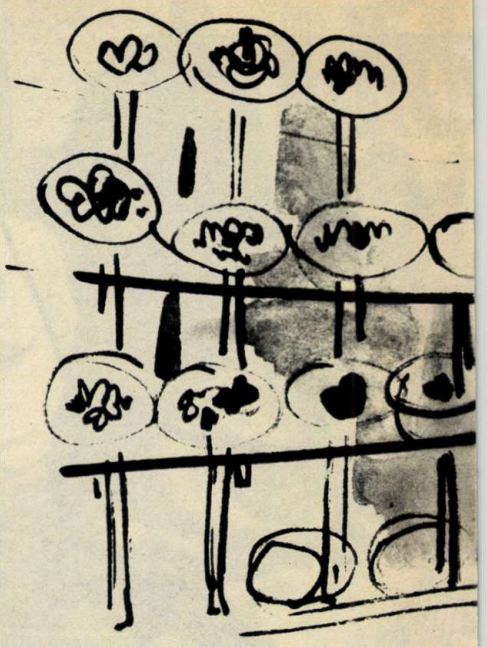

babonát komolyan vesznek. Kiközösítenek valakit csak azért, mert sötétebb a bőre, mint a többieké. Ha tohonya vagy tökfej lenne, megbocsátanák, de mert cigány, az sem számít, hogy okos, több újságot olvas, mint a körülöttem élő gyerekek együttvéve. Hogyan változhattak meg ennyire a lányok? Hiszen, amikor bemutattam nekik, amikor még nem tudtak róla semmit, egymással versengve lelkesedtek érte.

El voltam kenődve. Valójában már nem is bántam, hogy apáék elhoztak otthonról...

Feri gyorsan kinyomozta vásárhelyi címemet. Rendszeresen ír. A nagymama pedig, úgy látszik, cinkosságot vállalt velem, mert leveleit egytől egyig átadja, felbontatlanul teszi az asztalomra. A legutóbbinak nagyon megörültem, mert a borítékból egy fénykép is kiesett. Feri nevetett rám. Csuda jól nézett ki, ahogy kék munkaruhában a tanműhely esztergapadja mellett áll. Táskámba csúsztattam a képet és lélekszakadva rohantam, hogy megmutassam a barátnőmnek. Rozika hosszan nézte.

— Mit szólsz hozzá? — kérdeztem türelmetlenül.

— Klassz srác, csak...

— Csak?

— Túl fekete.

— Csupán a haja. Az arcán nem látszik, hogy...

Leborultam az asztalra és keservesen bőgtem. Mert mentegetődzni kezdtem...

Lejegyezte:
Faragó György

RONTÁSBAN

GÖRÖG JÚLIA RAJZA

ZSIBONGÓ

TÜSKE

Levelet kaptunk az Üdítőital őrstől.

A név megmozgatta fantáziánkat. Elképzeltük: micsoda tárháza lehet még e neveknek! Traubi, Pepsi, Szobi szörp, Almuska...

Csupán egyet nem értünk. Mit keres itt az őrs?

S mit ez ügyben az úttörőnyakkendő? (Major)

KUKUCS!

Aki bekukucskál: egy mesefigura, aki kikukucskál: a János kórház egyik gyerekbetege. A kórház gyerekosztályán rajzolt mesealakok fogadják a gyógyulásra várókat.

AZ ÉN PORTRÉM

„Ahol az asztalitenisz szóba kerül a Bikszádi úti általános iskolában, engem biztosan ott találtok. Volly Györgynek hívnak, hetedikes vagyok és két éve kezdtem el a rendszeres sportolást. Azóta meg is nyertem a budapesti XI. kerületi úttörő-olimpiát. Mostanában viszont több lett a tanulnivalóm, úgyhogy az edzések háttérbe is szorultak. Így is kétszer-háromszor járok hetente a Medosz-Erdért szakosztályába. Aki pedig ezek után azt hiszi, hogy engem csak az asztalitenisz érdekel, nagyon téved! Imádok focizni és kézilabdázni is. Ha a sok sportolás mellett sikerül tartanom az eddigi kitűnőt, nem reménytelen az álmom: tanár vagy edző szeretnék lenni."

MIT LÁTSZ?

Kicsiben a világot — válaszolhatnák E. Várkonyi Péter képének szereplői, akik a 350 éve született Leeuwenhoek holland természettudós mikroszkópjának mai, korszerű „leszármazottján" vizsgálják azt, ami puszta szemmel nem látható.

NYOMJUK A SZÖVEGET...

— Apám, én falun nyaraltam a téli szünetben! Behavazott erdők, hegyek... az volt az igazi. Egyszer találkoztam egy vadkannal is! Az agyarai, mint két janicsárkard... de én csak mentem felé! Fújtatott, röfögött, villogott a szeme, de akkor hirtelen rákiáltottam, mire úgy elszaladt, hogy csak úgy porzott a hó! Na?... Felugrunk hozzátok?

— Gyerünk. A blöki már úgyis unatkozik.

— Blöki...? ! Izé... most jut eszembe... még nem készültem pszichofarmakológiából... Na szia!

KOCKAJÁTÉK

Új játékkal játszhatnak a gyerekek a komlói úttörő- és ifjúsági házban. Az óriáskockákból nem csupán torony, vonat, vár készíthető, hanem jól használható a sorversenyeknél is.

KÓRHÁZ – RAGADOZÓKNAK

A szelíd madarak, a baromfiak és az egerek nyilván fölháborodnának, ha tudnák, hogy Kőszegen kórházuk van a ragadozó madaraknak. Ha eltörik a vércse lába, ha gutaütés kerülgeti az egerésző ölyvet, ha megsérül a szárnya a sötét lelkű héjának, ha gyomorrontása van a bölcs bagolynak, jön a gondos orvosi beavatkozás, s a gyógyult ragadozókat az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal által kijelölt helyen szabadon engedik. Ha megkérdezné valamelyik ártatlan mezei egér, hogy mi végre ez az őrültség, az ember csak így válaszolhatna: hja, kérem, ez a természetvédelem!

EGY KÉP – EGY MONDAT

„Hiába, jót tesz neki a hegyi levegő."

1 PERC ÚT AZ EXPRESS-SZEL

Kalauzunk: Novák Rudolf, osztályvezető-helyettes:

— Rendhagyó utazásra invitálom az olvasót: lapozzuk föl együtt az iroda idei programfüzetét. Érdekes gondolatkalandozás ez, hisz soha még ilyen gazdag programmal nem vártuk a fiatalokat. S merthogy a mostani a diákok éve, hát minden eddiginél nagyobb választékot kínálunk az általános iskolásoknak is. Család és iskola, sport és tanulás jól megfér együtt programjainkon, s bátran ígérhetem: mindenki talál kedvére valót. A tavaszi, nyári nagy kirándulásokig jut idő a döntésre: ki, melyik lehetőséget választja. Forgassátok érdeklődéssel 1983. évi programunkat!

ZSIBONGÓ

Tenyered tükrében Hold ragyog
és virradatot bont a Nap.
A vonalak medrében néma,
kozmikus titkok zajlanak.
Kiolvasható belőle
az eleve elrendelés:
a világ sorsa rajta áll!
Mert pusztít vagy teremt.

EZ A KÉZ

TENYERÜNKÖN A MINDENSÉG

Évezredek óta ismeri az emberiség a tenyérjóslást, ami az ókori művelt birodalmakból — Indiából, Kínából, Egyiptomból — indult hódító útjára. Miért ne ismerhetném meg én is? — gondoltam és alaposan szemügyre vettem a tenyeremet. Éppen ideje már, hogy tisztában legyek magammal; honnan jöttem, hová megyek, mit akarok, meddig élek? Persze, e nagy horderejű kérdéseken kívül jó néhány apróságot is tisztázni szeretnék. Fölöttébb érdekelne például, hogy az elkövetkezendő hetekben nyerek-e a lottón?

Mielőtt belevetem magam a tenyérjóslással kapcsolatos irodalomba, és feltárom az okkult tudománynak ezt az ágát, amelyet mutatós, idegen kifejezéssel kiromanciának nevezünk, elmegyek *R. nénihez,* aki a valamikori híres tenyérjós, *Lónyai Sándorné* könyveiből tanulta a tenyérjóslást, de már évek óta nem foglalkozik vele. Megesküdtem, hogy a nevét nem írom le, de ez nem volt neki elég. Csak annak hajlandó valamit is elárulni a titokból, aki őszintén hisz a tenyérjóslásban.

— Én aztán hiszek! — fogadkoztam, de ő elkapta a kezem és belenézett.

— *Ámítsa a néniképét! Egy fikarcnyit se hisz maga a tenyérjóslásban!* — jelentette ki megvetően.

Leforrázva botorkáltam az ajtó felé, ám mielőtt átléptem volna a küszöböt, utánam szólt:

— *Mutassa csak még egyszer a kezét. Na mi lesz, adja már ide. Nincsenek valami hosszú ujjai* — kezdte elgondolkodva és mindjárt hozzátette, hogy ez fantáziátlanságra vall.

— *És milyen halovány a körme! És a kis fehér körömholdakat benőtte a bőr. Hajaj!*

— Az mit jelent? — kérdeztem idegesen.

— *Veszekedős, rosszindulatú, összeférhetetlen jellemről árulkodik.*

— Nekem ennyi elég is lesz — mondtam, és elhúztam a kezem.

— *De hát a vonalait még meg sem néztem. Tudja, ha a fejvonal felhajlik a szívvonalhoz, az korai halált jelent.*

Olyan gyorsan hagytam el R. néni lakását, hogy talán még köszönni is elfelejtettem.

A tenyér igazsága

A megrendítő kaland után már csak egy dologgal vigasztalódhatom; segíts, világos észjárású, józan tudomány!

Kérésemre az ELTE Embertani tanszékének illetékes adjunktusa néhány szűkszavú, de fölöttébb megnyugtató írásos forrásanyagot bocsátott rendelkezésemre, amelyek megerősítettek abban a hitemben, hogy a tenyérjóslás az emberiség egyik misztikus játéka és semmi több. A tenyér igazsága csupán annyi — s ez persze, nem kevés —, hogy kifejezi mindenki mással összetéveszthetetlen személyiségünket. Ha igaz az — márpedig igaz —, hogy nincs a földön két egyforma ember, következetesen igaz az is, hogy nincs két tökéletesen egyforma kéz sem, bár hivatása mindegyiknek azonos: alkotni, cselekedni, tenni. Talán éppen e hivatásnak köszönhető, hogy az ember pont a kezét választotta önmaga megfejtéséhez, tenyerét faggatta jellemét, sorsát illetően, és belőle akarta megtudni jövőjét is. A teremtő, cselekvő kézen a tenyér párnáinak elnevezései a geocentrikus világképet tükrözik. Középen a Föld, az ujjak alatti dombocskák: a Vénusz, a Jupiter, a Szaturnusz, a Nap és a Merkur dombok, a Földtől való távolság sorrendjében következnek egymás után.

Különös játékai vannak az embernek. Egyik-másik — történetesen a tenyérjóslás is — attól lesz szívszorítóan szép és komoly, amitől költői. Az ember tenyerére álmodja a csillagos eget, s a roppant méretek között keresi önnön jellemének titkait.

Elődeink évszázadokon, évezredeken keresztül igen komolyan vették a tenyérjóslást. Régi orvosi egyetemeken a kiromancia külön tantárgy volt. Királyi udvarokban csak olyan asztrológust

(csillagjóst) foglalkoztattak, aki a tenyérjósláshoz is értett. Ma már nem vesszük komolyan a dolgot, csupán kacérkodunk a lehetőséggel, hátha van benne valami.

Életvonal, szívvonal, fejvonal

A tenyérjóslás kialakulásában bizonyára közrejátszottak az emberi kéz jellegében megfigyelt eltérések. A nők tenyerének főredői (vonalai) például nyitottabbak, a férfiaké zártabbak, de ezenkívül is nagyon sok jellegzetes eltérés mutatkozik még, nemektől és életkori sajátosságoktól függően. A fantázia szabadon száguldozhatott a tenyér hegy-völgyein, egészen a századfordulóig, amikor is elkezdődött a tenyér vonalainak tudományos vizsgálata. Kiderült, hogy a redők törzsfejlődési kialakulása szorosan összefügg a végtagok tenyéri és talpi oldalán lévő párnákkal. A tenyér redői már a magzati élet korai szakaszában megjelennek. A főredők közé tartozik a hüvelykujji életvonal, az öt ujj alatt haránt futó fejvonal és a háromujjas szívvonal. A mellékredők többnyire hosszanti lefutásúak. A kiromancia szerint közéjük tartozik az életsorsról, a házasságról és az egészségről árulkodó vonal is. Ez lenne hát az a rejtelmes vonalhálózat, amelyből a jósok sorsot fejtettek, jövőt mondtak.

Puha tenyér, kérges tenyér

Általában azt tartották, hogy a finomabb redőzetű tenyér magasabb fokú szellemiséget jelöl, s van is ebben némi igazság, hiszen a nehéz fizikai munka valósággal lekoptatja a tenyérről a redőket. A szellemi munkával foglalkozók keze kétségtelenül finomabb, tenyerükön a vonalak láthatóbbak, ám ez nem jelenti azt, hogy az agyuk is többre képes. *Wend* német antropológus (az embertan tudósa) már 1958-ban bebizonyította tudományos vizsgálataival, hogy az említett különbség a kéz igénybevételétől függ.

Ugyan mit mondhatott volna a negyvenes évek tájékán — amikor a kiromancia virágkorát élte — egy tenyérjós annak a kubikusnak, akinek finom vonalkák helyett kérges bőrvastagodás borította a tenyerét? Semmit. Annál is inkább, mivel a kubikusok nem jártak tenyérjóshoz.

Az embertani tanszéktől kapott egyik cikk így foglalja össze a jóslással szemben álló tudományos érveket.

„A tenyéri redők a törzsfejlődés, valamint az egyedfejlődés által meghatározott formában és időbeli sorrendben lépnek fel és semmiféle kapcsolatban nem állnak olyan összetett biológiai folyamatokkal, mint például az élettartam, a szexuális aktivitás, illetve a szellemi képességekkel vagy a — részben társadalmi befolyás alatt álló — párválasztással, házassággal, amelyeket a kiromantikusok ezekből „megjósolnak".

Ez hát a kijózanító valóság, ami felszabadít a misztikus félelmek alól és elveszi az évezredes játék izgalmát is.

Csak a játékot teremtő képzelet költészete marad meg; tenyerünk a mindenség egy darabja, s ez azt jelenti, hogy önmagunk titkait is csak a kozmosz roppant méreteihez igazodva tudjuk megfejteni.

Magyar Katalin

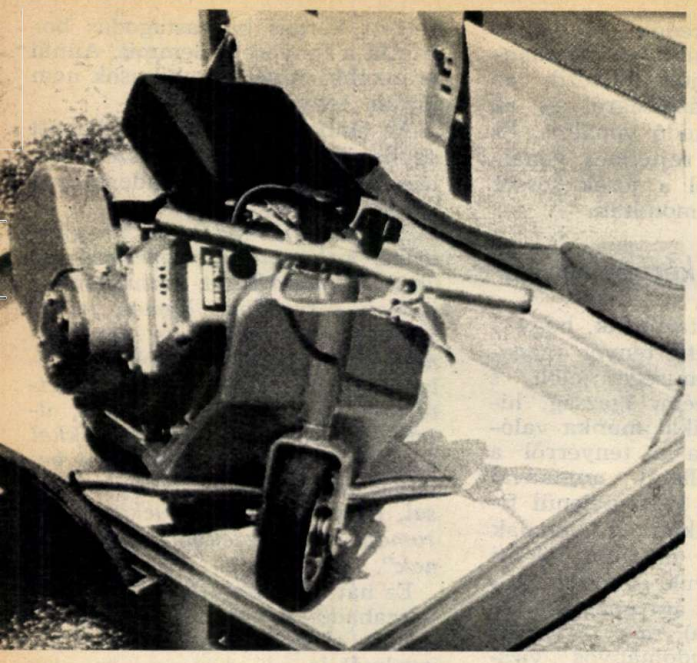

A szép kis robogó kényelmesen elfér egy diplomatatáskában. Ugyanez már kevésbé mondható el Roland Bieser-ről, akinek nem kis ügyességre van szüksége, hogy motorján közlekedjen is

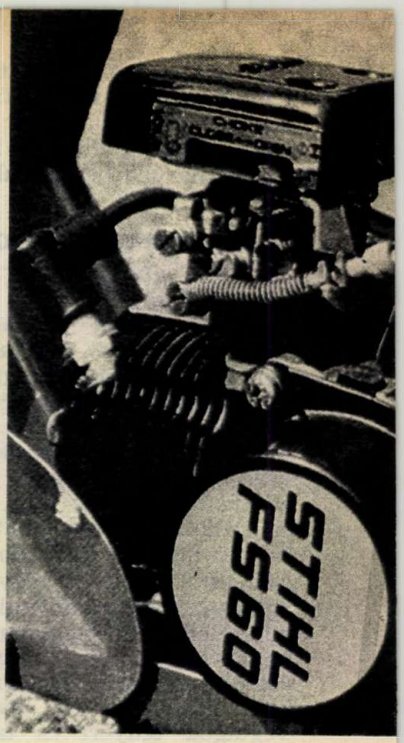

André Wechter művei: legfelül a Harley-Davidson modell a legnagyobb: 60 centiméter, legalul a legkisebb

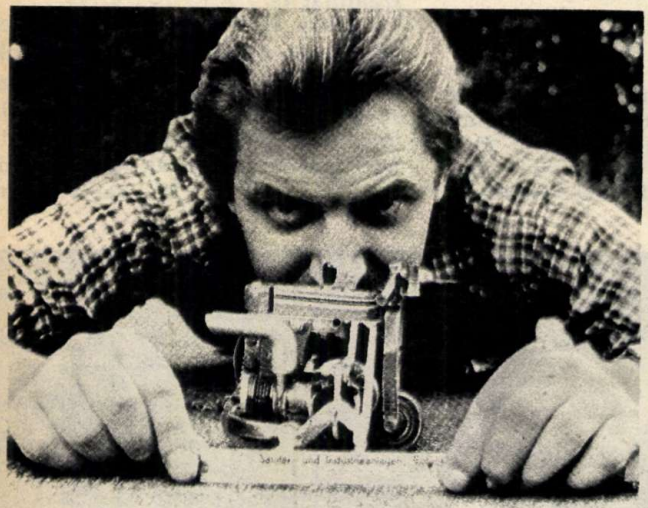

Pit Lengner világcsúcstartó alkotása: mindössze 11,9 centiméter hosszú

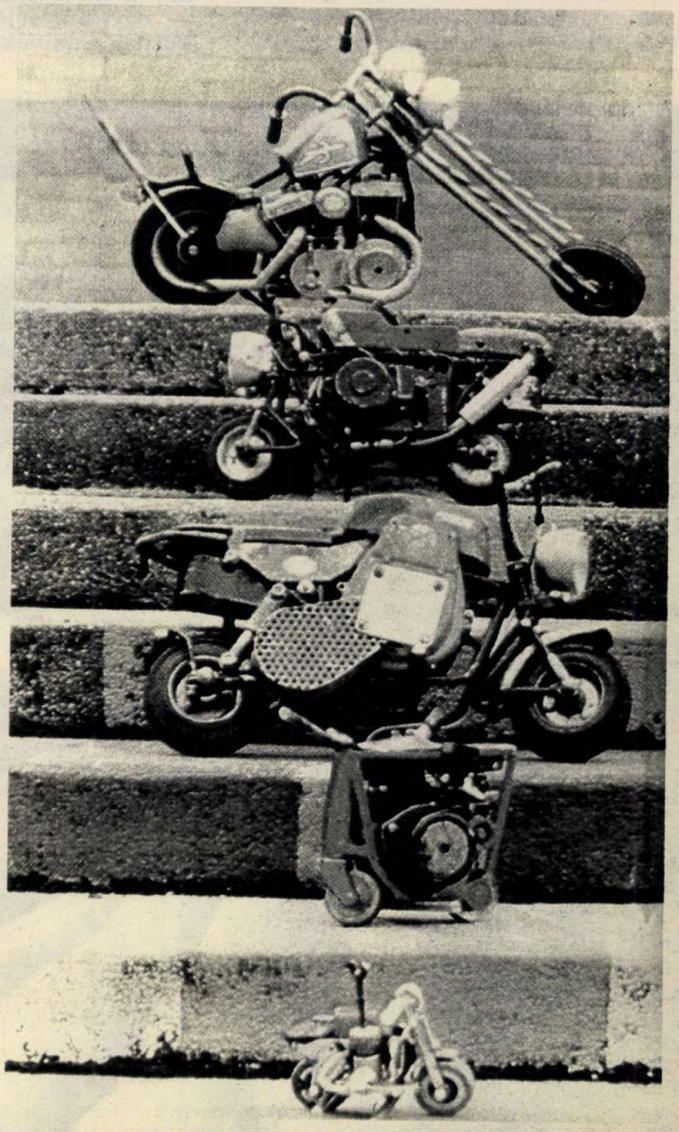

HÜVELYK MATYI MOTORJAI

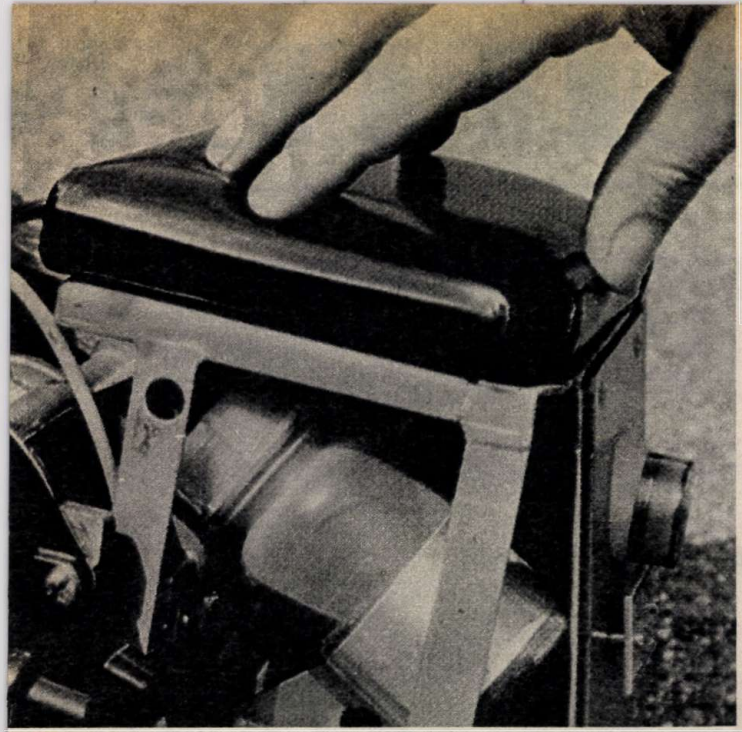

Ezt a modellt fűnyírógép-motor hajtja, az alig húsz köbcentiméteres motor teljesítménye 0,9 lóerő, maximális sebessége 25 kilométer

Mint majom a köszörűkövön, úgy kuporog mini járművén Pit Lengner, aki, ha kedve szottyan, a forgalomba is bemerészkedik masinájával

A férfi reggel beült a gépkocsijába és a benzinkúthoz hajtott. Ott kiszállt, elővette a diplomatatáskáját, majd előkotort belőle egy minimotort. Teletankolta — ötvennégy pfennigért (nyolc—tíz forintért) —, gépkocsiját lezárta, felpattant törpe járművére, s az álmélkodó benzinkutast faképnél hagyva, tovahajtott.

Nem mese ez. *Roland Bieser*, müncheni lakos egyike azoknak, akik működő minimotorokat építenek az NSZK-ban. Az ő legkisebb robogója a huszonkilenc centiméterével kényelmesen elfér egy aktatáskában. Mégsem ez a parányi háromkerekű motor a legkisebb a sorban. *Pit Lengner* legújabb műve a világcsúcstartó: 11,9 centiméter „hosszú". A harmincéves Lengner az első kis motort a lányának építette, aztán maga is kedvet kapott a minimotoron való közlekedéshez. Igazán remek látványt nyújt a 190 centiméter magas férfi, amint ott kuporog járgánya nyergében. Gázadásnál majdnem kificamítja az ujját. A harmadik motormodellező: *André Wechter* fontosnak tartja az erőt is. Egy Mini Harley-Davidsonon ötszáz órát dolgozott, aztán a hatvancentis géppel elvontatott egy bogárhátú Volkswagent. Téved, aki azt gondolja, hogy ezek a járgányok csak erősek.

B. F.

OTT FENN

Német földről indult a karácsony-ünnep. A müncheni városháza előtt állítják fel a mindenki karácsonyfáját

A híres harangjáték München főterén. Gongütésre harsan a kürtszó és a bábok táncra perdülnek

Schwabing, a szabad művészek hazája. Aki akar, nekiguggolhat és kedvére rajzolhat

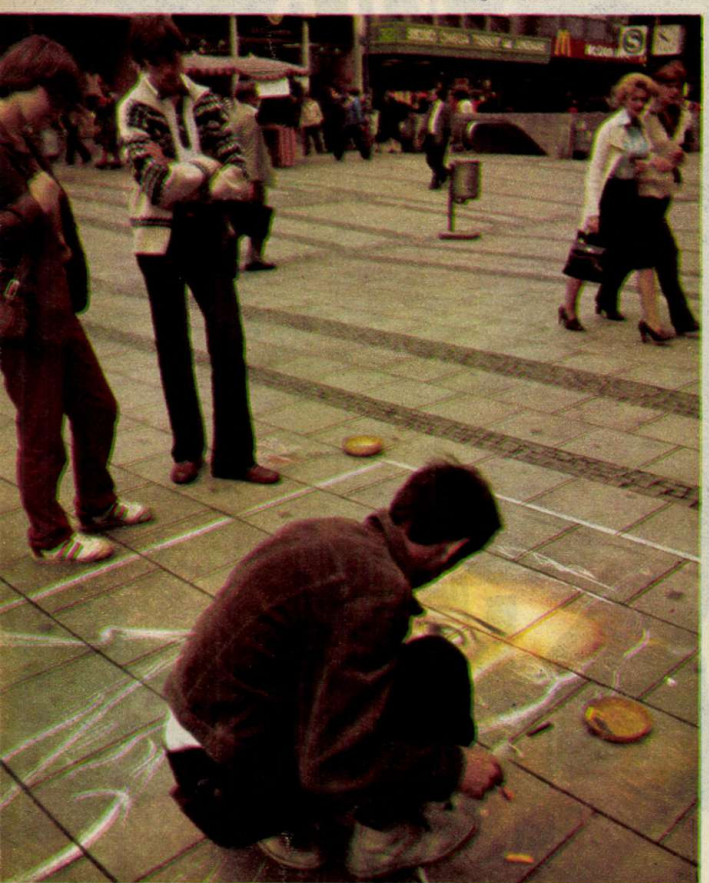

. . . és vannak, akik leakasztják vállukról a gitárt. Silke és csapata ír népdalokat játszik — fillérekért

A »BARÁTOKNÁL«

(MÜNCHENI ÚTINAPLÓ)

Navigare necesse est — vallották a régi rómaiak. S ha politikai és életelvüket, miszerint: ***hajózni muszáj,*** napjaink gondolatára fordítanánk, hitvallásukat ekképp értelmezhetnénk: utazni muszáj. Nem okvetlenül hajóval, megteszi egy egyszerű Ikarus. Hogy alig háromszáz kilométert megtéve, Hegyeshalomnál kissé jobbra kanyarodjon az ember, s átlépve a képzeletbeli piros vonalat — otthon érezze magát.

Mert mi más egy napnyi út az Alpokon át, mint történelmünk idézése! Elmegyünk Schwechat mellett (ma az osztrák főváros repülőtere) és a negyvennyolcas szabadságharcra gondolunk. Bécsen áthaladva, a schönnbrunni kastély előtt magunkban megigazgatjuk magyaros menténket, hogy kérésünk ő császári felsége előtt még hatásosabb legyen. S az elátkozott-dicsőített monarchiát feledve, még távolabb jutunk az emlékezésben: képzeletben a fekete sereg katonái vagyunk. S már ott száguldunk százhússzal az autósztrádán. Erre poroszkáltak egykor gyors lovaikon parittyás elődeink. Ők a regensburgi elágazásnál mehettek tovább Augsburgnak, mi balra fordulva Münchennek tartunk.

A város nevezetessége a piac. A müncheni piac ékei a kis szobrok, amelyek talpazatáról soha nem fogy el a virág

Ott fenn, a barátoknál — innen a város neve *(bei den Mönchen)*, már kevesebb a magyar emlék. Igaz ugyan, hogy nem messze a Karlsplatz-tól (Károly tér) lakott *Munkácsy Mihály* (az Új Képtárban található A látogatók című festménye), az Új Állami Képtárban helyet kapott *Moholy-Nagy László* és *Victor Vasarely*. Meglehet, a Máriaplatzon (Mária tér) dombormű állíttatott a magyar szürkének. A monda szerint ugyanis őseink eddig terelgették szarvasmarháikat. Az egykori falu főterén az állatok megvadulván a járókelőket halálra taposták —, de az NSZK „titkos fővárosa", ahogy Münchent nevezik, jellegzetesen német, vagy ami még inkább igaz: nemzetközi.

A bédekkerek (útikönyvek) az „arany Prágához" hasonlítják, magam a bajor főváros utcáit róva időnként Párizsra emlékezem. Együtt él itt a német táj száz népe diplomázó feketebőrűekkel, munka után indult törökökkel, görögökkel. A soknemzetűség gyakran egy családban találkozik. Egy ismerős házaspár fele skót, másik fele magyar. A keveredésnek az iskolába készülő kis *John* látja igazi hasznát, egyként beszéli a három nyelvet: angolt, magyart, németet.

A bábeli társaság találkahelye, a Schwabing, München művésznegyede. Az ivókban itt olcsón mérik a sört, és nem izgat senkit a ruhád. A pincékben állami társulatok tartják alkalmi előadásaikat. A negyed terein gitárosok csapata: egyszerűen leakasztják vállukról hangszerüket és játszani kezdenek. Köréjük gyűlik a tömeg, hallgatják őket, a dalok végeztével hullanak a fillérek. Az énekesek többsége nem jókedvében dalol. A *„Silke 66"* tagjai Írországból érkeztek: *John* és *Richard* ír népdalokat játszik, a névadó Silke „tányéroz".

— Mire kell a pénz?

— *Mire kellene? Élelemre. Lakni még csak ellakik az ember valahol, de a kenyérre már pénz kell.*

— Miért Münchenben játszotok?

— *Itt még csak-csak megveszik az ilyesmit.*

— Otthon miből éltek?

— *Ugyanebből. Írországban nincs munka.*

Az NSZK-ban sincs. Legalábbis annak a kétmilliónak, akit ma munkanélküliként tartanak számon. Mondják: a szám nemhogy csökkenne, nőni fog. Az új kancellár, *Kohl* máris intézkedett a vendégmunkások ügyében. Mintha ugyan a szövetségi állam gondját az ajamunkára fogott török-görög kisebbség jelentené! Családját, hat éven felüli gyerekét a vendégmunkás nem viheti be az NSZK-ba. Nem is a megkülönböztetés nyomasztja igazán őket, hanem a magány. Egy görög férfi, akitől a piactér után érdeklődöm, udvariasan kávéra invitál.

— *Ne értsen félre* — magyarázza —, *de napok óta nem beszélgettem senkivel.*

Az üzletekbe — látszólag — nem jut be a külvilág gondja. A magyar turista is legfeljebb azt érzékeli: ami már két éve sem volt zsebünknek olcsó, ma még drágább. S legfeljebb csak sejti, mi harc rejtőzhet az állandó leértékelések, és újra-leértékelések, a „hármat egyért" akciók mögött. Kapkodja a fejét, és csodálja a technika legújabb forradalmait. A tévélemezt, például. Fölteszed, és a képernyőn megjelenik a film. Vagy itt vannak a videokazetták. Ez az új divat, egy walkmanntól itt már senki nem őrül meg. De egy tévékazetta, hát azzal még arrafelé is lehet villogni! Bármilyen műsor, bármilyen mennyiségben felvehető, valóságos házi filmtárak alakulnak. Elképzelem: el se kell menni moziba, hangversenyre, színházba, mert egyszerűen házhoz jön a világ. Nem is olyan távoli látomás ez.

— *Amióta megvan a kazetta* — panaszolja egy mama —, *nem tudom kizavarni a fiaimat a levegőre.*

Ami az ott élőnek természetes, idegen szememnek szokatlan. Az például, ahogy a pénztárosnő kezének egyetlen kis mozdulatával végighúzza azt a mini-hajszárítószerű micsodát az árun. Megtudom: az automatika leolvassa az árat, s továbbítja a pénztárgépbe. Hogy megértem a dolgot, el is csodálkozom. Minek hát ide ez az asszony? Meglehet azért, hogy még legyen valaki, aki köszön. Ismerőseim nem értik berzenkedésemet, én őket nem értem. Ahogy a mindenütt önműködő ajtót sem. Úgy lépsz be, hogy fel sem kell emelned a kezed, meg sem kell fordulnod, hogy betedd magad után. Íme, a tökéletes technika.

Csak az ajtó nyikorgása, csak az hiányzik.

Major Árvácska

Fotó: Gaál Zoltán és a szerző

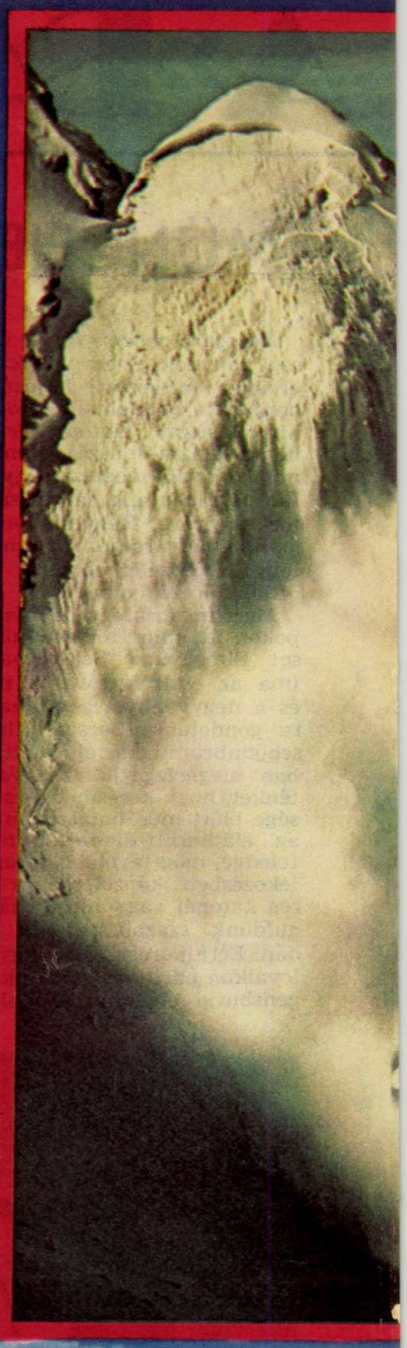

1. A hópárkány a szél által formált, előrenyúló, kiugró hótömeg
2. A friss hóréteg vastagsága mintegy hatvan-hetven centiméter
3. Megolvadt hóréteg, ami vékony, kemény jégpáncéllá fagyott
4. Vattaszerű, kristályos hóréteg
5. Pehelykönnyű zúzmarasáv, sima, mint az ablaküveg, ezen csúszik meg a hótömeg
6. A régi hótömeg
7. Vastag, deres alapzat

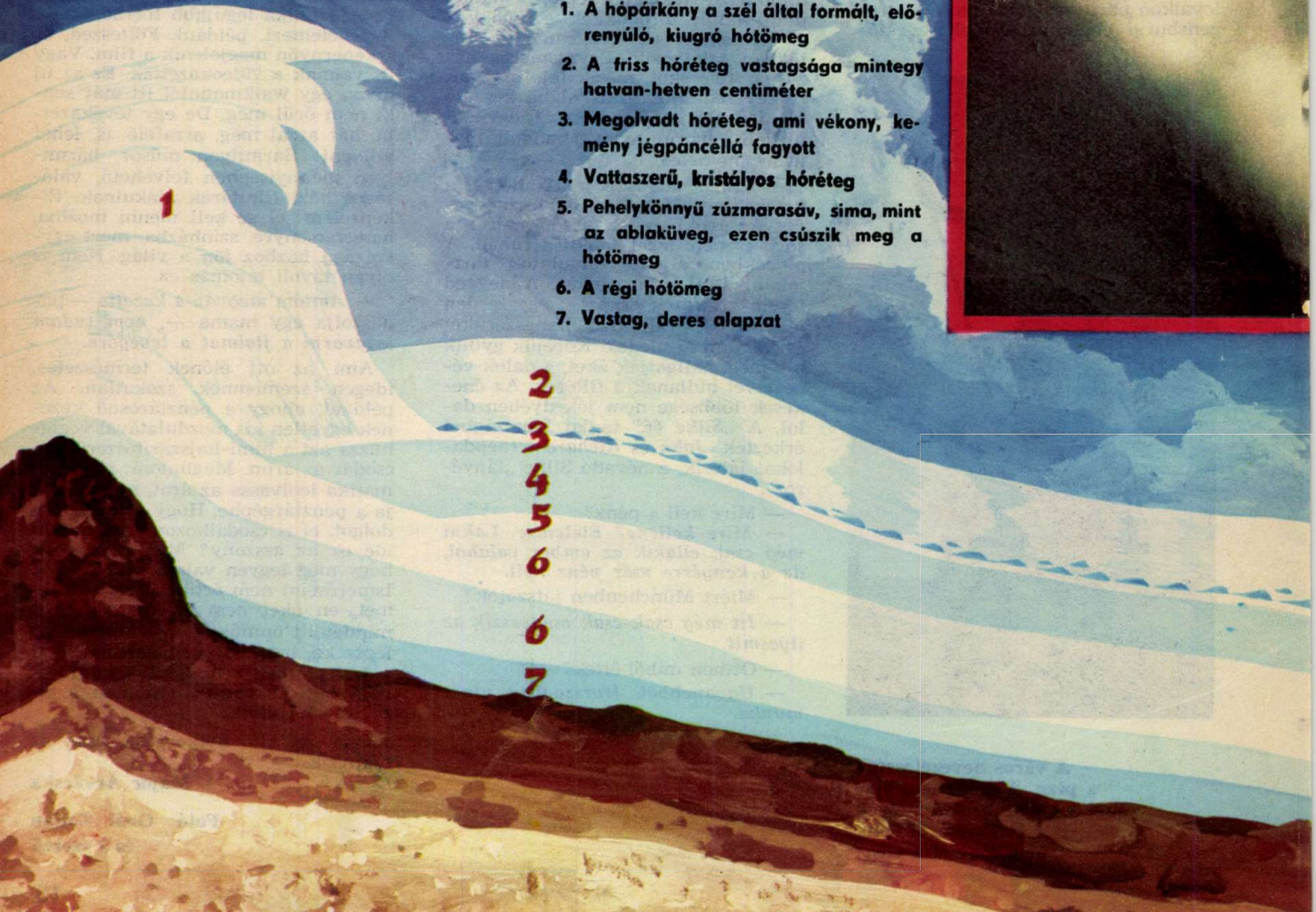

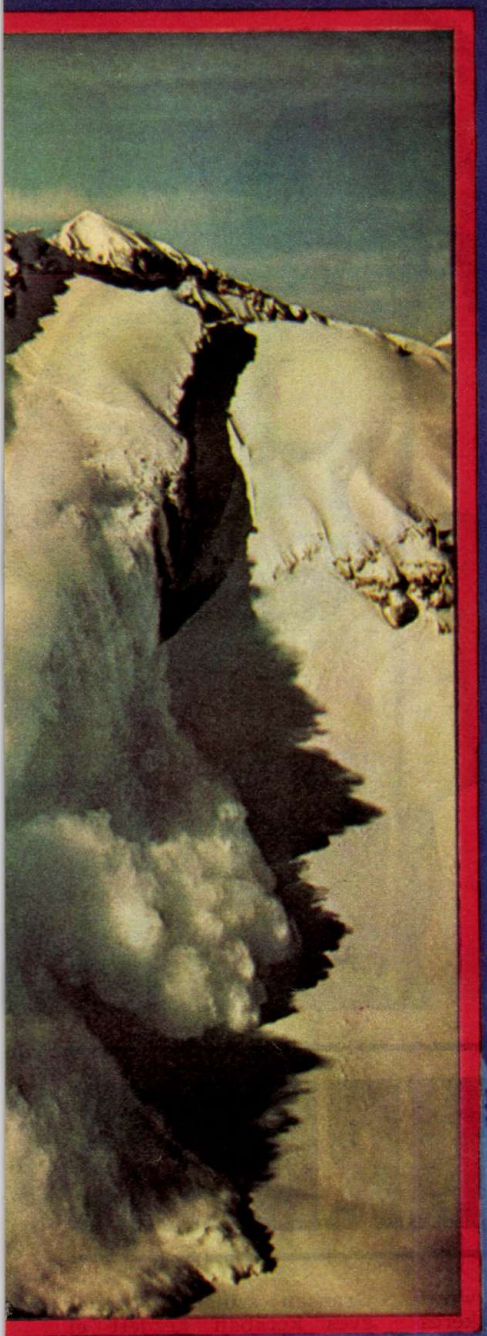

TÁVOLRÓL PAZAR LÁTVÁNY A HEGYOLDALRÓL LEZÚDULÓ HÓGÖRGETEG

A HEGYIMENTŐ NÉMET JUHÁSZKUTYA HIDEG-, NEDVES ORRA A MENEKÜLÉST JELENTI

ÖTNAPOS LAVINAFOGSÁGBÓL SZABADÍTOTTÁK KI EZT A NŐT ALPINE MEADOWSBAN (USA)

LAVINA

A tél gyönyörű, ám kegyetlen is tud lenni. A hegyekben a legtöbb bajt a lavinák okozzák. És a fenyegető veszély egyre fokozódik. Minél több ember jár sielni, szánkózni, annál nagyobb a balesetek lehetősége is. Harminc év alatt megnégyszereződött a lavinák által elpusztult emberek száma. Pedig régen is sok áldozatot követelt ez a természeti jelenség, például az időszámítás előtt 218-ban Hannibál harmincnyolcezer katonájának a fele lavinaomlás következtében halt meg az Alpokban.

Hogyan keletkezik a lavina? Nagyon egyszerűen. A lejtőkön levő régi hóra újabb és újabb nagy tömegű hó rakódik, a túlterhelés következtében olvadó hó a rétegek közé folyik, ez megbontja az addig ható tapadóerőt és csúszóssá teszi az egymás feletti rétegeket, elindul a lavina. A hógörgeteg súlya elérheti az egymillió tonnát is, sebessége meghaladhatja az óránkénti háromszázhúsz kilométert is.

A BARBÁR

Ritka eset, Hollywoodban húsz évig hiába kerestek egy főszerepre színészt. Végül 1981-ben meglelték Arnold Schwarzenegger személyében azt az amatőr művészt, akinek közreműködésével aztán minden addiginél nagyobb világsiker született: Conan, a barbár. Kisfiú volt, amikor szüleit — a szeme láttára — megölték, őt pedig rabszolgának hurcolták el. Fogvatartói ellen bosszút esküdött, s amint fiatalemberré serdült, méghozzá hatalmas erejű ifjúvá, nekilátott fogadalma végrehajtásának. A meglehetősen vad mese főhőséül tehát olyan izomkolosszust kellett választani, aki színészi képességekkel is rendelkezik. A most harminchat esztendős Schwarzenegger ilyennek bizonyult. Az osztrák származású férfi Grazban született; tizenöt éves korában kezdett el body-buildingezni. Naponta négy-öt órát gyakorolt, tizenkilenc évesen már Mr. Európa volt a junior kategóriában. Egy évvel később „Európa legjobb felépítésű atlétája", majd néhány hónap múlva Mr. Univerzum lett. 1968-ban az Egyesült Államokba utazott, s a kaliforniai egyetemen közgazdaságtannal foglalkozott. Két évvel ezután választották meg Mr. Olimpiának. Ez a legmagasabb fokozat, amit egy body-buildinges elérhet. Még hatszor szerezte meg ezt a kitüntető címet. 1976-ban filmezett először — s mindjárt elnyerte a legjobb fiatal színész díját. Conanként pedig egyszerűen világhírűvé vált — színészként is.

B. F.

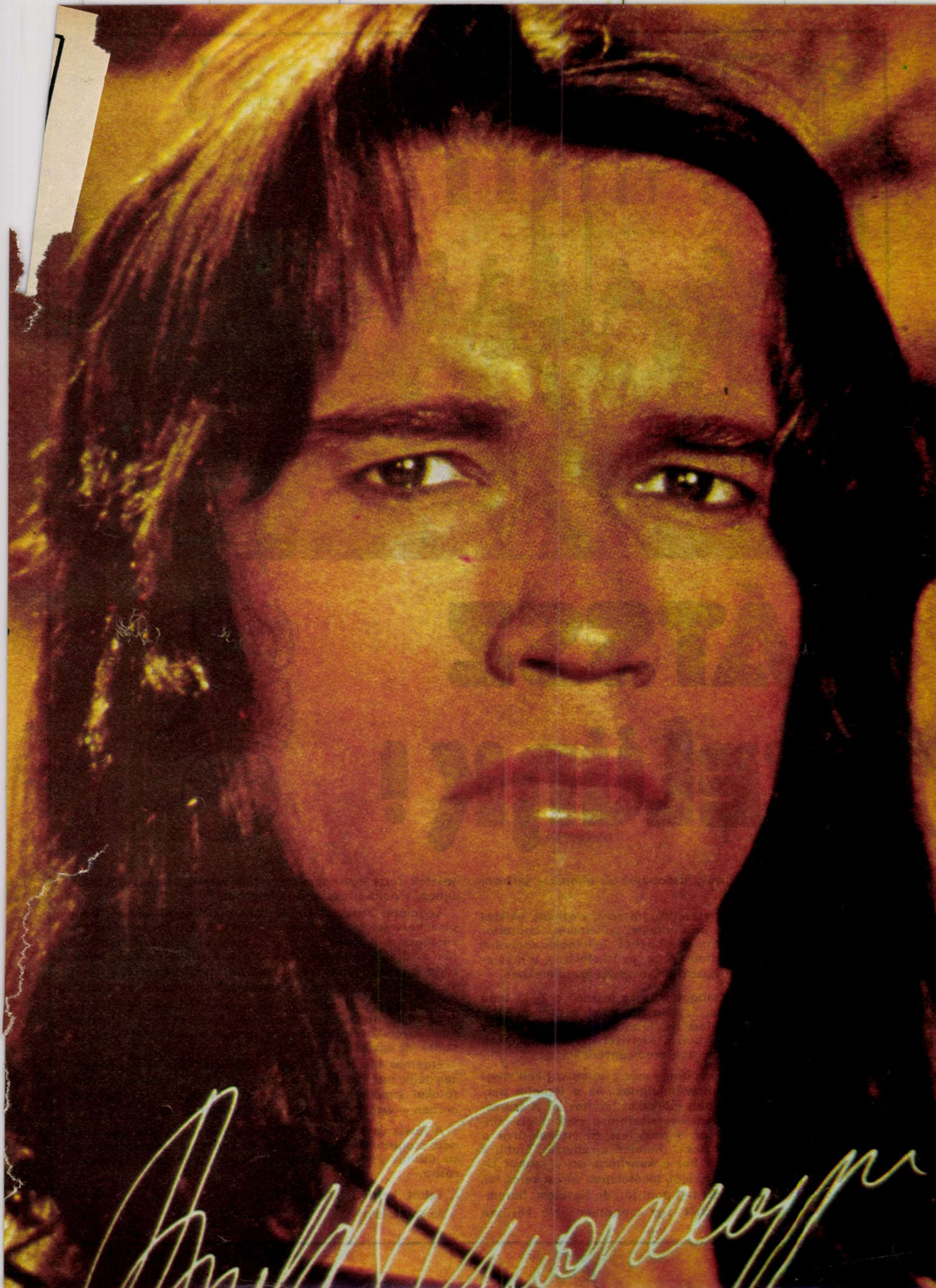

JÁTSSZ VELÜNK!

Figyelem, fiúk és lányok, kisdobosok és úttörők – játszani hívunk benneteket!

Titeket, akik biztosan szerettek játszani, s azokat, akikkel szívesen vagytok együtt: barátaitokat, szüleiteket, tanáraitokat. Belőlük, kicsikből és nagyobbakból alakulnak a csapatok a bázisokon: a diákcentrumokban, az iskolákban, a lakótelepeken, a művelődési házakban, a sportegyesületekben.

S ha elhatároztátok magatokat, kik lesznek a 7–15 tagú csapatok tagjai, már meg is választhatjátok a csapat kapitányát. Nem kis döntés lesz ez, hisz a januártól a jövő év júniusáig terjedő időszakban ő képvisel majd benneteket, tárgyal az ellenfelekkel, vezeti eredményeiteket.

S ha van csapat, van kapitány, már csupán azt kell megfontolni, milyen sportágban induljatok. Az a legjobb persze, ha minél változatosabb játékokat találtok ki. A szervezők által készített gyűjtemény felsorolása csak ötlet: minden új játékért 2 pont jár. 5 pont lesz az értékelésben a győztes jutalma, 3 a vesztesé. Minden új ellenfél újabb 2 pontot jelent, s 3 pontot hoz a konyhára, ha a csapat kimozdul a bázisról – más iskolát, lakótelepet, várost keres fel. A felnőttek meggyőzéséért 1–1 pont jár, de figyelem: háromnál több „nagy" nem lehet egy csapatban! Ha közösen vesztek részt egy-egy akción (futóverseny, tehetségkutató), újabb 1 pont szerezhető – fejenként!

Legalább húsz találkozón kell részt venni ahhoz, hogy ott lehessetek a „végelszámolásnál". A 250 pontot elérő közösségek megkapják a gyűjtőt, amelybe aztán összerakhatják az újabb 150 pont után járó 4–4 színes értékelő lapot, rajta a nyári olimpiák emblémáival, győzteseivel. A gyűjtők számozottak, s a nyilvános sorsoláson sportszerek nyerhetők.

Kicsit bonyolultnak találjátok a dolgot? Ugye, nem? S ha mégis akadna, amit nem értetek, bízzátok meg választott kapitányotokat: a bázishelyen szerzett tájékoztatót böngésszétek át együtt.

Érdemes, hiszen nem csupán jól, hasznosan és egészségesen telik majd a több szabad idő; nem csupán újabb barátokat ismerhettek meg; s nem egyszerűen gazdagodtok erőben – értékes díjakra is lehetőségetek van.

A Játssz velünk! verseny legjobb kisdobos közösségei (felnőtt csapattagjaikkal együtt) Csillebércen táborozhatnak; az úttörők pedig Zánkára utazhatnak, a Balatoni Úttörővárosba.

Tehát: kezdődjék a játék!

Jó sportolást!

Holnaptól kezdve...

Nos igen, holnaptól kezdve más ember leszek.

Elsősorban szorgalmasabb. Lám, már maga az elhatározás is alapjaimban változtat meg. Máris felszabadultabban, sokkal derűsebb lélekkel tolom félre a tankönyveimet. Ezekre most semmi szükség. Ma még a régi vagyok, ahogy itt fekve hevertemben felkészülök a dolgos, tevékeny életre.

Mert a tespedtségnek vége! Holnaptól kezdve rendszeresen edzeni fogom testemet és őrzöm egészségemet. Futás, súlyzók, fekvőtámasz. A vérkeringés élénkül, a tüdő tágul, a tekintet ruganyossá válik.

Most mindenesetre jól jönne, ha valaki megvakarná a hátamat, mert olyan remekül elhelyezkedtem és semmi kedvem megmozdulni. Nem is mozdulok. Ha valaki nem tudná, ez is erősíti a jellemet, amire igazán nagy szükségem lesz a jövőben.

Már holnaptól kezdve...

Nem mondom, ma még anyu fújja meg helyettem a levest, és ő rakja el kallódó ruhadarabjaimat is, hogy legyen hová lépni a szobában, de ennek vége. Holnaptól kezdve igenis kiveszem a részem. Az úttörő ahol tud, segít. Ne szisszenj minden kis szilánkhoz. Olyan rend lesz körülöttem, mint egy buddhista szentélyben. Ki tudja, talán még a körzőkészletem is előkerül majd valahonnan, pedig ez ügyben már három héttel ezelőtt beszüntettem a reménytelen nyomozást.

Szóval nem szeretem a nagy szavakat, de bárki megláthatja, hogy holnaptól kezdve meghatott, könnyes mosoly fakad a lépteim nyomán...!

Azazhogy várjunk csak.

Holnap ugyebár péntek lesz, és ha hinni lehet a sok-sok évszázados tapasztalatnak, akkor holnapután szombat, majd közvetlenül utána vasárnap következik. Ami engem illet, én vakon hiszek a sok-sok évszázados tapasztalatnak, úgyhogy némiképp módosítani kell regényes elképzeléseimet.

A szombat és a vasárnap ugyanis — mint tudjuk — a pihenés, az erőgyűjtés, a kikapcsolódás ideje. Minden bizonnyal futóbolondnak tartana a világ, ha éppen akkor kezdenék hozzá testem és jellemem sanyargatásához. Nem, nem erről szó sem lehet. Bármennyire is nehezemre esik, feltétlenül meg kell várnom a hétfőt.

Vagy még inkább a keddet. A hétfő amolyan álmos, rigolyás nap, esetleg fel se tűnne senkinek, hogy micsoda döntő változások zajlottak le bennem. Akkor meg minek az egész?

Szóval kedden. Kedden...? Nézzük csak. Az biztos, hogy a kedd a kalendárium legszürkébb, legjelentéktelenebb napja. Akárhogy erőltetem az emlékezetemet, keddi napon még soha semmi jelentős esemény nem történt a világban. Sőt, annak idején egy görög bölcs mintha kifejezetten óvott volna mindenkit attól, hogy kedden jelentős vállalkozásba kezdjen.

Persze lehet, hogy nem görög volt az illető és lehet, hogy egészen mást mondott, de akkor is. Az ember ne hívja ki maga ellen a sorsot.

A szerda viszont egyszerűen szóba sem jöhet. Ki hallott már olyat, hogy valaki a hét kellős közepén merőben új szokásokat vegyen fel? A végén még olyan nézetek kapnának lábra, hogy szigorú szülői parancs vagy egyéb külső kényszer hatására változtam meg ilyen hirtelen.

Az efféle átalakulás minden látványosságot nélkülöz, erkölcsi értéke pedig egyenlő a nullával, az önmagát fegyelmező, erős akaratú ifjú nemes szerepéhez képest.

Marad a csütörtök. De hát ez éppen annyi, mintha most, ebben a pillanatban kezdenék új életet, hiszen most is csütörtök van. Ez azonban — kell-e bizonyítanom? — merő képtelenség. Az ilyen elhatározások végrehajtására fel kell készülni. Ehhez idő kell.

Szóval... holnaptól kezdve!

Na, gondolkozzunk csak.

Mit is határoztam el? Hogy szorgalmas, egészséges, önfeláldozó életet fogok élni a jövőben. Na jó, de honnan ez az önkorbácsoló hangulat? Hiszen ez azt jelenti, hogy eddig lusta, egészségtelen és önző fráter voltam. A család szégyene. A biológiai fejlődés zsákutcája. Hát ezt azért kikérem magamnak. Ez azért enyhén szólva is túlzás!

Nem mondom, vannak apró, kamaszosan kedves hibáim, de hát ezért merőben új életet kezdeni... nevetséges!

*

És a fal felé fordulva, megkönnyebbülten húzni kezdte a lóbőrt...

Cser Gábor

MIT üzen a Pajtás?

SZÍNES PROGRAMOKRÓL *írt Weisz Mónika (Balassagyarmat, Benczúr Gy. u. 11. 2660), csakhogy nagyon röviden! Legközelebb az olyan érdekes eseményekről, mint például a játékkészítő verseny, bővebben írj. S ha küldesz fekete-fehér fotót, képben is beszámolnánk róla. Küldd el a barátságról és összefogásról gyűjtött szólások, aforizmák legjavát, bizonyára többen érdeklődéssel olvassák majd. Várjuk jelentkezésedet!*

FOGAS KÉRDÉSSEL *fordult hozzánk Doman Ildikó Nógrádsipekről (József A. u. 17. 3179): milyen jellegű iskolákban van túljelentkezés és hová jelentkeznek kevesebben? A szám megyénként változó. Az biztos, hogy a felsoroltak közül a fodrász szakma a legdivatosabb, de a többi általad megjelölt iskolába sem tudjuk megígérni, hogy biztosan felvesznek. A továbbtanulási jelentkezésnél jelölj meg kettőt, amelyik számodra a legmegfelelőbbnek tűnik — javasoljuk: az egyik szakközépiskola legyen, a másik szakmunkásképző, és bízunk benne, hogy az egyik helyre sikerül majd a felvétel.*

KUTYACSERÉT *szeretne lebonyolítani lapunkon keresztül Börcsök Imre (Tataháza, Aradi u. 13. 6551). Leveleznénk rovatunkban közzétesszük, ha valaki bélyeget, képeslapot vagy egyéb hobbitárgyat akar cserélni, de élő állatok és értékes dolgok cseréjének hirdetését nem vállaljuk! Ezt szüleid segítségével intézd, és inkább próbálkozzatok a környéken cseretársat keresni, mivel az ország másik feléből elég nehézkes lenne a kutyák cseréje.*

DARGAY ATTILA *címét kéri tőlünk Tuboly Krisztina (Padragkút, József A. u. 18. 8451). Nyugodtan írj szerkesztőségünkbe. A levelet a grafikusművész nevére címezd, igérjük, eljuttatjuk hozzá.*

SZENDREY JÚLIÁVAL *kapcsolatban gyűjt anyagot Gábor Gabriella (Bag, Attila u. 10. 2191). Mivel az ország Petőfi múzeumait úgy sem tudod rövid időn belül bejárni, ezért sokkal járhatóbbnak tűnik, ha a könyvtárban próbálsz anyagot gyűjteni. Bármelyik könyvtáros szívesen ajánl neked könyveket, amelyekből adatokat, történeteket írhatsz ki, esetleg fotókat másolhatsz. No, és búvárkodj a képes hetilapokban, hátha sikerül azokból is felhasználni képes anyagokat.*

TOVÁBBTANULÓK *jeligére üzenjük: a kirakatrendező és dekoratőr szakmát kétéves tanfolyamon lehet elsajátítani, ide viszont csak a középiskolát végzettek jelentkezhetnek. Tehát egyelőre a középiskola kiválasztásán törjétek a fejeteket. És javasoljuk, hogy vegyetek részt egy rajzszakkör vagy képzőművészkör munkájában, hiszen a kirakat tervezéséhez élénk képzelőerőre, fejlett ízlésre és természetesen jó rajztudásra van szükség.*

NYULAT TENYÉSZTENEK

A turai nyolcadikos Indián őrs gondolt egy nagyot és merészet: nyulat kellene tenyészteni! Hiszen olyan kedvesek, no meg érdekes munka lesz gondoskodni róluk. A nagy elhatározás után kettéoszlott az őrs, néhányan nyúlbódékat eszkábáltak, a többiek pedig a kukoricaföldekre mentek tallózni. Mióta kitaláltuk ezt a munkát, sokkal összetartóbb lett az őrsünk, többet vagyunk együtt — kaptuk a hírt **Máté Zoltántól.**

EGY SZABAD SZOMBATUNK

A nagymágocsi gyerekek számára nem gond a hétvége eltöltése. Egyik szombaton kisdobosok zsivajától volt hangos a tornaterem, a pedagógus KISZ-alapszervezet játékos sportprogramot szervezett számukra. Ugyanakkor a művelődési házban Köntös István tanár vezetésével a nagyobbak közül sokan modelleztek, repülő-, és hajótesteket készítettek. Bízunk benne, hogy a szombati programok szervezésébe szüleink is bekapcsolódnak, így kevesebb lézengő gyerek lesz majd az utcán.

Horváth József csapattudósító, Nagymágocs

SZIKLÁT IS MÁSZTUNK

Hogy minél kevesebb hétvégénk fulladjon unalomba, semmittevésbe, természetjáró szakkört alakítottunk a bagi általános iskola Szendrey Júlia úttörőcsapatában. Együtt könnyebben keltünk útra. Tényekedésünk nem merül ki a járkálásban, már első alkalommal — amikor csak a szomszédos Aszód határába kirándultunk — lemásztunk az esővájta szurdokvölgybe. Utoljára a Cserhát egyik csúcsán, a Szandán vetettük meg lábunkat, a sziklákon újra próbálgattuk a biztonságos mászást. Legközelebb a Bükk-fennsíkot hódítjuk meg, reméljük, találkozunk másokkal is!

Balázs Gusztáv, Bag

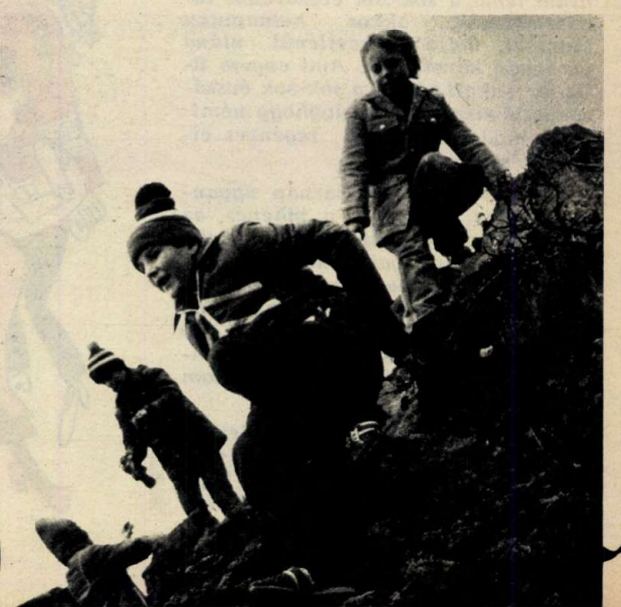

LEVELEZNÉNK!

SIMON ERIKA, Dunavarsány, Határ u. 20. — 2336, 12 éves; BÖRCSÖK PIROSKA, Szeged, Mihálytelek, Vörös Hadsereg u. 41. — 6710, 13 éves; SZŰCS ÉVA, Biharkeresztes, Arad út 23. — 4110, 13 éves, kártyanaptárt, képeslapokat, színészképeket cserél; SZABADOS ZSUZSA, Dabas, I., Hámán K. út 3. — 2371, 12 éves; HORVÁTH MÁRIA, Magyarbánhegyes, Deák u. 10. — 5667, 14 éves; MÁLNÁS GABRIELLA, Dorog, Zalka Máté ltp. 32. — 2510, 13 éves; FÜREDI GYÖNGYI, Békés, Kasza u. 7. — 5630, 14 éves; SZABÓ JUDIT, Tárkány, Vasdinnye, Szőlő-hegy — 2945, 14 éves; HRUBÓCZKI MÁRIA, Pócspetri, Petőfi út 29. — 4327, 13 éves; VÉDŐ RITA, TÓTH REGINA, PETRIK ZSUZSA, Rakamaz, Vörös Hadsereg út 8. — 4465, 12 évesek; BURZA ILDIKÓ, Alattyán, Móricz Zs. u. 3. — 5142, 12 éves, naptárt és matricát gyűjt; RÁCZ ZSUZSANNA, Tiszadada, Szabadság u. 9/a. — 4455, 11 éves, fiúval levelezne; BALLA KÁROLY, Várpalota, Steinmetz kapitány út 5. — 8100, 12 éves; HEBŐK KLÁRA, Ásotthalom, Bíró K. u. 36. — 6783, 13 éves; JAGYUGY ERIKA, Hajdúszoboszló, Kötelesi u. 36. — 4200, 13 éves, matricát, reklámszatyrot, külföldi képeslapot gyűjt; HERCZEG TÜNDE, Dédestapolcsány, Hunyadi u. 63. — 3643, 14 éves, bélyeget, kártyanaptárt, képeslapot, papírszalvétát gyűjt; DEMETER JUDIT, Dédestapolcsány, Marx út 7. — 3643, 11 éves, bélyeget, képeslapot, naptárt gyűjt; VARGA SÁNDOR, Győr, Major u. 1/b. — 9018, 11 éves, bélyegről, villanyvasútról levelezne; CSALA ÉVA, Homok, Újvirághegy 1.— 5461, 11 éves, szalvétát gyűjt; CSERNÁK MAGDI, Százhalombatta, Rózsa F. út 21. — 2440, 14 éves; FRÁNYÓ VIKTÓRIA, Kaposvár, Búzavirág u. 12. — 7400, 12 éves, bélyeget, külföldi képeslapot gyűjt; JÁMBOR KATALIN, Hajós, Táncsics u. 28. — 6344, 14 éves; GYENGE ANITA, Pér, Domb út 32. — 9099, 14 éves, kártyanaptárt, képeslapot, matricát gyűjt, szeret olvasni; RÁCZ SÁNDOR, Bakonyszentkirály, Táncsics köz 15. — 8430, 13—14 éves lányokkal levelezne; SABLA ZSOLT, Bakonyszentkirály, Dózsa Gy. u. 27. — 8430, 13—14 éves lányokkal levelezne; HERCZKU ERIKA, Nagykálló, Ságvári út 14. — 4320, 14 éves; HORVÁTH GABRIELLA, Szombathely, Rohonci út 27. — 9700, 13 éves; PONGRÁCZ GYÖNGYI, Öreglak, Szabadság u. 30. — 8697, 13 éves; HORVÁTH MÁRTA, Külsővat, Dózsa u. 21. — 9532, 14 éves; BÍRÓ CSABA, Mezőkövesd, Kispál M. u. 39. — 3400, 14 éves; BENCZE ENIKŐ, Hajdúdorog, Fürdő u. 5. — 4087, 14 éves; NÉMETH ATTILA, Balatonfenyves, lakótelep — 8646, 14 éves; SZEKÉR IBOLYA. Kiskunhalas, Kuruc vitézek tere 40. — 6400, 14 éves; ANTON MÁRIA, Létavértes, Rákóczi u. 52. — 4283; 14 éves; OSZTERMAN MARIANN, Budapest, Gyulai tér 10. — 1046, 14—16 éves fiúkkal levelezne; KADLICSKÓ ZSOLT, Putnok, Bajcsy-Zs. u. 31. — 3630, 14 éves; KRISTÓF LÁSZLÓ, Putnok, Erdélyi út 8. — 3630, 14 éves; KECSMÁRSZKY ANDREA, Putnok, Bajcsy-Zs. út 2. — 3630, 14 éves.

KÖZÉPISKOLÁK HÁZA TÁJÁN

Hasznos látogatás

Nem döntöttük még el, hová is jelentkezzünk, s mivel lehetőség nyílott, hárman elmentünk a Vendéglátóipari Szakközépiskolába. Nagyon érdekes látogatás volt. Megtudtuk milyen szakmákat tanítanak, benéztünk a szakácsműhelybe, ahol éppen köreteket és hidegtálakat készítettek a csoportok, és azt — mint elmondták — maguk ették meg. A cukrászműhely is érdekesnek tűnt, bár ott éppen akkor nem volt foglalkozás. Kedvesen fogadtak bennünket, egyik társunk rögtön eldöntötte: ide jelentkezik majd. De nekünk is, akik akkor még nem döntöttünk, hasznos volt megismerkedni ezzel az iskolával.

Siklósi István, Budapest, Darus utcai Ált. Isk.

A KISZ-ben az a jó...

Olvastam a Pajtásban, hogy várja a szerkesztőség az „öreg" tudósítók beszámolóját arról, hogyan sikerült beilleszkedni a középiskolába. Az évnyitón még bizalmatlanul méregettük egymást: ebből egy osztály lesz? Nehéz volt elképzelni, hiszen még nem ismertük egymást. S tulajdonképpen annak köszönhetjük, hogy viszonylag hamar megbarátkoztunk egymással, hogy van az osztályban egy-két örökmozgó egyéniség. Ők az első napokban szinte mindenkivel összehaverkodtak, így aztán a feszült légkör hamar feloldódott. Kezdtük megismerni egymást. Kezdettől fogva gondja az osztály egy részének, hogy nem tudják kellőképpen kifejezni magukat. Nem tudnak beszélni, fogalmazni. Magyartanárunk szerint ez a televíziónak róható fel. Az emberek „elfelejtettek" olvasni, kirándulni, beszélgetni, szabad idejük nagy részét a tévének szentelik.

Van benne valami. Amúgy nagyon jó gimibe járni. A KISZ-ben az a jó, hogy a programokat mi javasoljuk, mi szervezzük. Tényleg az ifjúság érdekeit képviseli, s ez nagyszerű dolog. A múltkor meghívtuk a Re-Show-t, állati jó volt a műsoruk, sokat nevettünk. Nekem különösen azért tetszettek, mert az emberek ügyes-bajos dolgairól énekeltek, kis problémákból is ügyet csináltak, vagyis apró-cseprő dolgokra hívták fel a figyelmünket. Jelentéktelen dolog is lehet érdekes. Jól éreztük magunkat, de ez csak egy a gazdag programból.

Erdős Edit, Hajdúböszörmény

Már nem unatkozom

Míg általánosba jártam, a szabad időmben gyakran unatkoztam, de most, hogy gimnazista lettem, már sokkal több az elfoglaltságom. Eljárunk színházi előadásokra, nemrég láttuk a Háry Jánost, nagyon tetszett. Vettem színház- és hangversenybérletet, alig várom az előadásokat. És nemrég voltak Kazincbarcikán táncművészek Budapestről, szép előadást tartottak, ezt is az osztályunkkal láttuk.

Ifjúgárdista vagyok, így lőni tanulok, akadályversenyekre járunk és gyalogtúrákra. Beneveztünk barátnőimmel a Szovjetunióról szóló vetélkedőre is. Továbbra is járok kerámiaszakkörre és rajzszakkörre. Érdekes volt a suliban a KISZ-karácsony és Mikulás-est, jól szórakoztunk, de ezenkívül minden hónapban rendezünk diszkót. Ez a sok program is mutatja, hogy gimnazistaként bizony sokkal mozgalmasabb lett az életem.

Germuska Márta, Kazincbarcika

TÖPRENGŐ

JANUÁRI ESEMÉNYEK

Rovatunkat az év első hónapjának eseménynaptárából állítottuk össze. A rejtvények megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: január 17. (Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397.)

A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: „TÖPRENGŐ".

ORSZÁGRÓL ORSZÁGRA

Ebben a hónapban is számos ország ünnepli függetlensége kikiáltásának évfordulóját. Az alábbi leírások alapján felismered-e mindegyiket?

1. A nyugati féltekén terül el. Szigetország, területe 110 922 km². Államformája köztársaság. Ipari-agrár ország. Cukornádtermelése és cukorkivitele elsők között van a világon. 1959. január 1-én lett szabad ország. Azóta e nap a forradalom győzelmének napja.

2. Szintén a nyugati féltekén terül el. Területe az egyik szigetnek az egyharmadát foglalja el. Fővárosa Port-au-Prince. Partjainak egy részét az Antilla-tenger mossa. Lakóinak 95%-a néger, a többi mulatt és egyéb. Francia gyarmat volt és 179 évvel ezelőtt, 1804. január 1-én lett független. Ez az ország volt a világ első szabad néger köztársasága.

3. Dél-ázsiai ország. Területe: 687 033 km². Fővárosa: Rangoon (Rangun). Partjait a Bengál-öböl és az Andamán-tenger vize mossa. 1947-ben Nagy-Britannia már biztosította függetlenségét. 1948. január 4-e a függetlenségi nyilatkozat kikiáltásának a napja.

4. Kontinensnyi ország a déli féltekén. Területe 7 682 300 km². Lakosainak száma 13 millió. Fővárosa: Canberra. Államformája államszövetség. A világon itt tenyésztik a legtöbb juhot. Január 26. az ország nemzeti ünnepe.

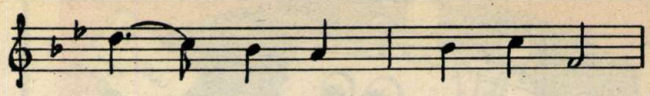

EGY KÖLTEMÉNY. 160 évvel ezelőtt, 1823. január 22-én írt Kölcsey Ferenc egy verset, amelyet később meg is zenésítettek. E rövid kottarészlet segítségével találd ki a vers címét és a részlet szövegét!

RÖPIRAT. 120 évvel ezelőtt, 1863. január 1-én hirdették ki ünnepélyesen azt a kiáltványt, amely az Amerikai Egyesült Államok déli államaiban is valóra váltotta a rabszolgák felszabadítását. A kép segítségével mondd meg, ki volt akkor az USA elnöke. (Nevét jól ismered, hiszen haladó gondolkodású ember volt.)

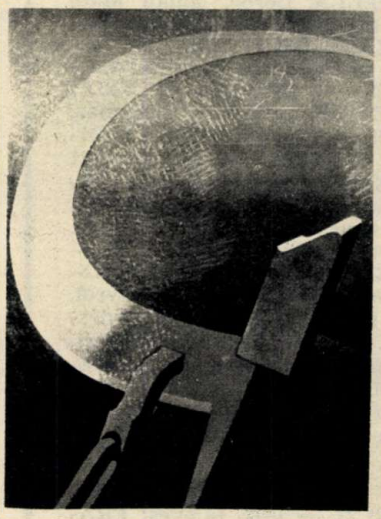

A PLAKÁTMŰVÉSZ. 75 évvel ezelőtt, 1908. január 3-án született Konecsni György, Kossuth-díjas festő és grafikus. Kiváló plakátművész volt. Ez a plakátja 1947-ben készült és az ország újjáépítésére lelkesített. Kérdésünk: mi volt a plakátra írva?

1. Építsd az országot!
x. A kenyér itt kezdődik!
2. Munkás-paraszt összefogást!

A TRAGÉDIA. 160 évvel ezelőtt, 1823. január 21-én született Madách Imre. 1859–60-ban írta meg Az ember tragédiája című drámai költeményét. A műben hazája és az emberiség sorsára keres magyarázatot. Rejtvényünkben e drámából idézünk egy mondatot. A csillaggal jelzett betűtől a sakk lóugrása szerint érj el a felkiáltójelig.

B	J	Z	V	R
Z	Z	E	É	Á
D	M	■	K	A
Í	Í	Z	L	S
*E	!	B	B	Ű

NYERTESEK. A 31. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Szemmelroth Ildikó, Bp. XXI.; Tollas Tímea, Bp. XIII.; Tóth Zsuzsa, Bp. XI.; Vass László, Bp. II.; Berecz Gábor, Debrecen; Bogdán Zoltán, Sümeg; Csepeli Tibor, Somlóvásárhely; Diós Éva, Eger; Fehér Erzsébet, Mezőkövesd; Gerőcs Izabella, Kurityán; Klement Péter, Máriaújfalu; Krámli Melinda, Sopron; Kavcsák Mária, Nyíri; Maczkó Katalin, Almamellék; Maczurka Szilvia, Bodrogolaszi; Maráczi György, Mélykút; Steiner Erika, Mosonmagyaróvár; Torma András, Létavértes; Vancsura Nelli, Rinyaszentkirály; Vincze László, Hajdúböszörmény.

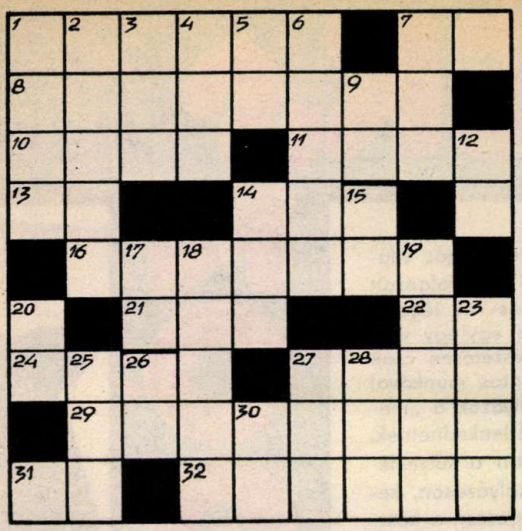

AZ ELSŐ METRÓ. 120 évvel ezelőtt, 1863 január 10-én avatták fel a világ első föld alatti vasútját. A vízszintes 1. sorból megtudhatod a város nevét. A vízszintes 16. és a 29. sorokban pedig a második és a harmadik „metrós" város neve olvasható.

VÍZSZINTES: 1. A világ első metrója itt épült fel. 7. Cipészszerszám. 8. Az építészetben nagyon fontos ez a dokumentum. 10. Vadászszerszám volt, ma sporteszköz. 11. Vívók pályája. 13. Kettőzve: dunántúli város. 14. Gól betűi keverve. 16. A második metró itt létesült. 21. Luxemburgi, osztrák és olasz autók jelzése. 22. Az optimizmus itt kezdődik! 24. Helyeslés. 27. Becézett lánynév. 29. A harmadik földalatti városa. 31. Földet művel. 32. Balatoni fürdőhelyen lakik.

FÜGGŐLEGES: 1. Régi zeneszerszám. 2. Ilyen párja. 3. NAI. 4. NSZK-beli és lengyel autók jelzése. 5. Ilyen gazda is van. 6. Megtörtént eseményeket jegyeznek bele. 7. Ázsia eleje! 9. Német igen, kiejtve. 11. Személyes névmás. 14. Pacibiztató. 15. Fába vés, visszafelé. 17. Igekötő. 18. A lengyelek így írják azt a lánynevet, amely nálunk is ismeretes. 19 Közlekedési miniszter volt (István). 20. A függőleges 11. többesszáma. 23. Kis dolgokra, kis ügyekre mondják. 25. George Bernard Shaw. 26. Kenu egynemű betűi. 27. Országos Pedagógiai Intézet. 28. Minden regény így kezdődik! 30. Egy szótag egy katonai rendfokozatból.

I	R	Á	N	Y
A	N	P	N	A
O	K	L	K	A
A	L	Ú	N	Y
L	Á	N	T	Á
L	Á	G	M	E
K	A	K	L	É
R	A	Y	A	N
S	I	T	G	Ó
L	Á	N	Z	Á

BETŰOSZLOP. 160 évvel ezelőtt, 1823. január 1-én született Petőfi Sándor. Rakd helyére a felcserélt oszlopokat úgy, hogy a betűk vízszintesen, folyamatosan olvasva Petőfi Sándor egyik költeményének két sorát adják eredményül.

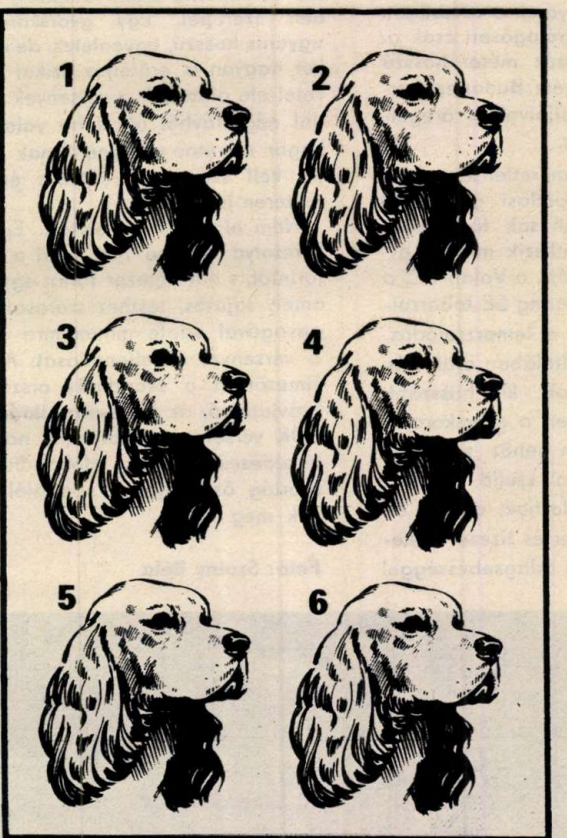

A TERMÉSZET ISMERŐJE. 205 évvel ezelőtt, 1778. január 10-én halt meg Karl Linné svéd természettudós, aki a természet leírásával, az állat- és növényvilág rendszerezésével foglalkozott. Rendszerezd te is a képen látható hat kutyát. Találsz-e közöttük legalább kettőt, amelyek teljesen azonosak?

OLIMPIA. 120 évvel ezelőtt, 1863. január 1-én született egy francia sportpedagógus és író. Az ő javaslatára határozta el az 1894-ben, Párizsban összeült nemzetközi kongresszus, hogy négyévenként megrendezik az újkori olimpiai játékokat. Ki volt ez a francia ember? Rakd össze az olimpiai karikákba rajzolt betűket!

BETŰREJTVÉNY

SAKK

Mai feladványunk is két (2) lépéses. Sötétnek nem sok lehetősége van, de megmattolni csak egy szemre furcsa kezdőlépéssel lehet. Csak ezt írd meg!

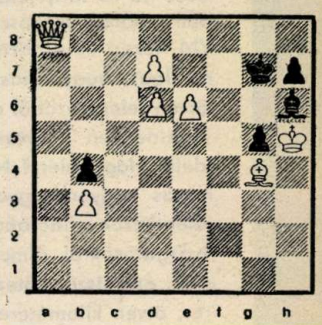

A november 4-i számban közölt feladvány megoldása: 1. Bh6–g6! – A kitűzött díjak nyertesei: Ádám Péter (Budapest), Francsics Endre (Budapest), Kálmán Péter (Hajdúszoboszló) és Légrádi Attila (Pécs).

A 32. SZÁM MEGFEJTÉSEI.

EGYFORMÁK?: A 4-es és a 7-es. – SZÁMLOGIKA: A kockába 5-öst kell írni (a bal oldalon levő számok és a felső számok összegéből ki kell vonni a jobb oldalon levőt.) – HÓPELYHEK: A bal felső sarokban levő háromból. – GYUFASZÁLAK: Az 1-es és a 2-es gyufaszálat a 7-es mellé kell tenni úgy, hogy romboid alakuljon ki. – NEVEK, NÉVNAPOK: András, Réka, Imre. – ISMERŐSÖK: Hűbele Balázs, Rosszcsont Ferke, Dugó Dani, Fekete Péter. – KÖTÖTT SAPKÁK: a 23-as. – SZARVAS KÉRDÉS: a 2-es. – MI A FOGLALKOZÁSUK?: női szabó, mázoló, lakatos, bádogos.

DERÉKSZÖGBEN

Van egy sportág, amelyről szinte alig hallunk, tudunk valamit. A televízió is eléggé ritkán, többnyire csak a téli olimpiák alkalmával közvetíti a versenyeit. Pedig a gyorskorcsolyázás viszonylag hamar, a többi jeges sportot is megelőzve honosodott meg nálunk. Tiszteletre méltó hagyományai ellenére sem tudott igazán kibontakozni, mindössze kétszáz versenyző alkotja ma a teljes magyar mezőnyt. Edzési, felkészülési lehetőségeik korlátozottak, egyetlen pályájuk a városligeti műjégpálya sem kizárólagosan csak az övék, hiszen a négyszáz méter hosszú ovális jégszalagon egész Budapest korcsolyázni szerető fiataljaival és öregeivel kell osztozkodniuk.

Érdekes módon, ismeretlensége ellenére sem küzd utánpótlási gondokkal ez a sportág. Nagyon sok tíz-tizenkét éves fiú és lány jelentkezik minden évben a három szakosztály, a Volán SC, a VM Közért és a Rozmaring SE toborzóira. Igaz, hogy óriási a lemorzsolódás, ötven jelentkezőből általában csak három-négyen tartanak ki hosszabb ideig. Hogy miért? Mert a gyorskorcsolyázás nagyon-nagyon nehéz sport. A jelentkezők általában szelíd korcsolyázgatásokról álmodoznak, de az ötszáz, ezerötszáz, ötezer és tízezer méteres, ötven kilométeres átlagsebességgel történő száguldások egészen más világot jelentenek. Rendkívül jól kidolgozott izomzatra, kitűnő mozgás- és légzéstechnikára van szüksége egy-egy versenyzőnek. Mindez természetesen csak nagyon hosszú és áldozatos munkával érhető el. A gyorskorcsolyázók a „meleg" évszakokban sem tétlenkedhetnek, felkészülési programjukban a súlyemeléstől kezdve a görkorcsolyázáson, kerékpározáson keresztül egészen a hosszú és kimerítő erdei futásokig sok minden szerepel. Egy gyorskorcsolyázót ugyanis hosszú, egyenletes, de ugyanakkor nagyon is erőteljes fizikai igénybevétel elé állítanak a versenyek. Egy viadal négy távból áll, s ha valaki a dobogón szeretne végezni, annak egyaránt jól kell szerepelnie ötszáz és tízezer méteren is.

Nem olcsó ez a sportág. Egy gyorskorcsolya ára ma már eléri a húszezer forintot, s hat-hétezer forint egy ruha is, amely sajátos, testhez szorosan tapadó anyagával szinte minimumra csökkenti a versenyző légellenállását. A sportág élmezőnyét a skandináv országok, a Szovjetunió, az Egyesült Államok és az NDK versenyzői alkotják, a nagyok vetélkedéseibe csak Hollandiának, a sportág őshazájának sportolói szólhatnak még bele.

S. F.

Fotó: Szalay Béla

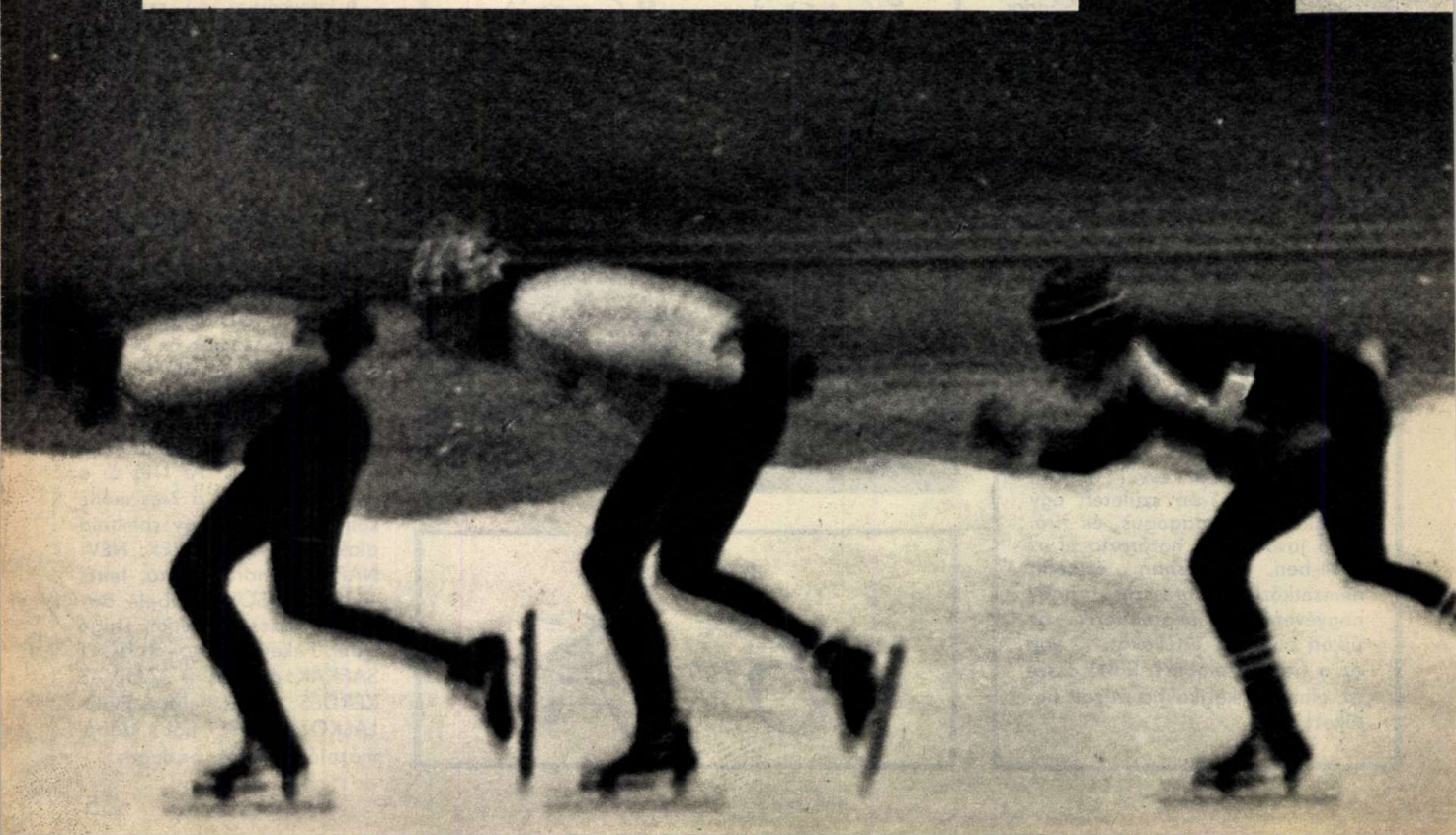

CANADA

VÁRUNK BENNETEKET AZ ÉPÍTŐIPARBA!

Tanuljatok olyan szakmát, amellyel felnőttkorban megkönnyítitek a saját otthonotok megteremtését. Ebben nyújt segítséget a Fővárosi 4. sz. Építőipari Vállalat, amely az 1983–84-es tanévre szakmunkástanulókat iskoláz be az alábbi szakmákra:

KŐMŰVES, KŐFARAGÓ, ÉPÜLETBURKOLÓ, ÁCS-ÁLLVÁNYOZÓ, SZOBAFESTŐ-MÁZOLÓ (TAPÉTÁZÓ), FAPADLÓZÓ ÉS MŰANYAGBURKOLÓ, ÉPÜLETASZTALOS, ÉPÜLETLAKATOS, ÉPÜLETVILLAMOSSÁGI SZERELŐ, GÁZVEZETÉK- ÉS KÉSZÜLÉKSZERELŐ, BÁDOGOS.

Jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik az 1982–83-as tanévben fejezik be a nyolcadik osztályt, illetve azok, akik már elvégezték és a 16. életévüket még nem töltötték be.

Tanulmányi idő 3 év, felvételi vizsga nincs.

Munkaruhát, kedvezményes étkeztetést biztosítunk. A vidékieket tanulóotthonunkban helyezzük el, napi háromszori étkezés biztosításával. Havi 250–500 Ft-ig társadalmi ösztöndíjat is fizetünk a tanulmányi ösztöndíjon kívül.

Jelentkezni, érdeklődni lehet a személyzeti osztályon (Budapest IX., Hámán Kató u. 3–5.) vagy a tanulóotthonban (Budapest VIII., Bláthy Ottó u. 6–8.).

GYERE HOZZÁNK!

Ötnapos munkahéttel dolgozó gyárunkba jó kereseti lehetőséget nyújtó

fonó-szövő szakmára lányokat, villanyszerelő szakmára fiúkat

szerződtetünk szakmunkástanulónak, akik az 1982–83-as tanévben fejezik be az általános iskolát. A tanulóidő 3 év.

A tanulóidőre ingyenes kollégiumi elhelyezést és teljes ellátást biztosítunk.

Havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően 900–1120 Ft között van.

Az utolsó évben már teljesítménybér!

Szakmunkásvizsga után a lányok leányszállóban, a fiúk albérletben kerülnek elhelyezésre.

Jelentkezés levél útján „Szakmunkástanuló" hivatkozással történik.

PAMUTTEXTILMŰVEK BUDAI GYÁRA

személyzeti osztály
Budapest XI. ker.,
Hauszmann A. u. 20.
Levélcím: 1502
Budapest, Pf. 43.

FIATALOK FIGYELEM!

Általános iskolai végzettséggel rendelkező lányokat felveszünk az 1983–84-es tanévre fonó és szövő, fiúkat textil- és ruházati ipari gépszerelő, géplakatos és villanyszerelő szakmunkástanulónak.

FELSŐ KORHATÁR: 15 ÉV. TANULÓIDŐ: 3 ÉV

TÁRSADALMI ÖSZTÖNDÍJ: 500 FT

TANULMÁNYI ÖSZTÖNDÍJ: EREDMÉNYTŐL FÜGGŐEN 350–550 FT

ÖSZTÖNDÍJ-KIEGÉSZÍTÉS: 190 FT. TELJES ELLÁTÁS ÉS ELHELYEZÉS KOLLÉGIUMBAN HAVI 210 FT-ÉRT, TANKÖNYV ÉS MUNKARUHA DÍJMENTESEN. SZAKMUNKÁSVIZSGA UTÁN A HAVI KERESETI LEHETŐSÉG 4000 FT-TÓL 4500 FT-IG.

Jelentkezni lehet szombat kivételével bármely munkanapon 7 órától 16 óráig személyesen.

Levélre részletes tájékoztatást küldünk. A gyár címe: PNYV MAGYAR PAMUTIPAR személyzeti és oktatási osztály Budapest, Lahner Gy. u. 30. 1046

Telefon: 693-111/115-ös mellék vagy 693-847.

FIÚK JELENTKEZÉSÉT VÁRJUK

az Újpesti Gyapjúszövőgyárban 1983. szeptember 1-én induló géplakatos, gépszerelő, csőszerelő és villanyszerelő szakma megszerzése céljából.

Felvételi követelmény:
14 éves életkor betöltése, általános iskolai végzettség

Tanulmányi idő: 3 év

az I. osztályos tanulók tanulmányi ösztöndíja az I. félévben egységesen 310 Ft

A II. félévtől tanulmányi eredménytől függően 310–500 Ft

Társadalmi ösztöndíj havonta 500 Ft

Jövedelempótlék havonta 190 Ft

Tanulóink részére ingyenes kollégiumi elhelyezést és munkaruhát biztosítunk.

Havonta egyszeri hazautazás esetén költséget térítünk. A tanulók a teljes ellátásért napi 3 Ft-ot térítenek. A szakmunkásvizsga megszerzését követően továbbtanulási lehetőséget biztosítunk.

Jelentkezni lehet:
Újpesti Gyapjúszövőgyár, személyzeti osztály, 1045 Bp. IV., Berni u. 1.

FIGYELEM!

Az ország egyik legjelentősebb nagyvállalata a Magyar Hajó- és Darugyár várja az általános iskolát végzett tanulókat az alábbi szakmákra történő beiskolázási lehetőséggel:

– szerkezetlakatos, csőszerelő, gépszerelő, ács-állványozó, hegesztő, gépiforgácsoló (esztergályos), villanyszerelő, öntő.

Gondtalan tanuláshoz biztosítunk: kollégiumi elhelyezést, korszerűen felszerelt tanműhelyt, tanulmányi ösztöndíjon felül szakmától függően 250–500 Ft társadalmi ösztöndíjat, napi 3 Ft térítésért ebédet, nyereségrészesedést, üdülést balatoni üdülőinkben, sportolási lehetőséget vállalatunk nyolc sportszakosztályában.

Minden héten szabad szombat.

A szakmunkásvizsga után – továbbtanulási lehetőség – munkába álláskor 1500–2000 Ft juttatás – modern munkásszállás – jó kereseti lehetőség.

Érdeklődni és jelentkezni az alábbi címeken lehet:

MHD központi oktatási osztály
Budapest, Váci út 202. 1904
Telefon: 296-203.

MHD Tiszafüredi Gyáregység
Tiszafüred
Telefon: 53

MHD Balatonfüredi Gyáregység
Balatonfüred
Telefon: 06-80-40-100.

MHD Váci Gyáregység
Vác, Derecske, dűlő
Telefon: 06-27-11-411.

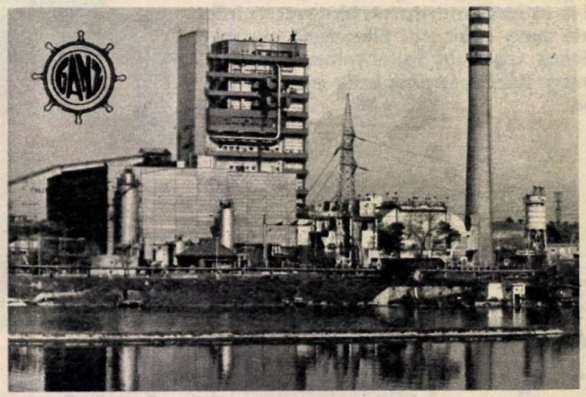

KEDVES PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

A PNYV Kelenföldi Textilgyár az 1983/84-es tanévre felvesz általános iskolai végzettséggel rendelkező **LÁNYOKAT fonó, szövő, kötő, FIÚKAT textil- és ruházati ipari gépszerelő szakmunkástanulónak 16 éves korig.**

FELVÉTELI VIZSGA NINCS!

Tanulmányi idő 3 év.

Ösztöndíj: a tanulmányi eredménytől és évfolyamtól függően, fonó- és szövőtanulónak 350—700 Ft, kötő- és textilipari gépszerelő tanulóknak 150—550 Ft havonta. JUTTATÁSOK: vidéki fonó-, szövő- és kötőtanulóknak havi **500 Ft,** budapesti tanulóknak havi **450 Ft,** textilipari gépszerelő tanulóknak **250 Ft** vállalati ösztöndíjat fizetünk — a nyári szünidőre is.

Kollégiumi elhelyezését minden vidéki tanulónak biztosítjuk, teljes ellátással, munkaszüneti napokon is.

Iskolaköpenyt, füzetcsomagot, munkaruhát a gyár, tankönyvet az iskola térítésmentesen biztosít.

Évente két alkalommal kedvezményes textilvásárlás a vállalat termékeiből.

III. éves tanulóinkat 90%-os teljesítménybérben foglalkoztatjuk, részükre nyereségrészesedést fizetünk.

Szamunkásvizsga után a kereset **3500—4500 Ft.** Leányotthonunkban a vidékiek elhelyezését biztosítjuk, havi **100—160 Ft-ért.**

Továbbtanulásra lehetőséget adunk.

Részletes tájékoztatást adunk szóban vagy írásban.

Érdeklődők részére üzemlátogatást biztosítunk.

CÍM:

PNYV Kelenföldi Textilgyár
személyzeti-oktatási osztály
Budapest XI.,
Budafoki út 111—113.
— 1117
Telefon: 868-955/191 mellék.

HÍRDETÉS

ALASZKAI ARANYRÖGÖK

Húsz folytatásból álló képregényünk cselekménye az amerikai kontinens északnyugati félszigetén, Alaszkában játszódik a múlt század utolsó évtizedében. Főhőse egy 21 éves, életerős fiatalember, John Griffith Chaney, akit a világ írói álnevén ismert meg: Jack London. Jack 1876-ban született San Franciscóban. Gyermek- és ifjúkorát a szegénység, a hányatott sors és a kemény munka jellemezte. Bármihez kezdett, semmiben sem ért el eredményt. Éppen ezért őt is elkapta kora aranyláza. 1897 nyarán több társával együtt elindult a messzi Alaszkába aranyat ásni, mert ettől gyors meggazdagodást remélt. Végül is az igazi aranyat; a hírnevet az írás hozta meg számára. Élményeit ugyanis érdekes, izgalmas regényeiben örökítette meg. Képregényünk ezek alapján készült.

A képregény első részét a 32. oldalon

HOZZÁNK JÖSSZ? JÓL JÁRSZ!

Az 1983–84-es tanévre 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett lányokat szövőnek, fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, szerkezeti lakatos, textilipari gépszerelő szakmára beiskolázunk szakmunkástanulónak.

Tanulmányi idő 3 év.

Juttatások: villanyszerelő, műszerész szakmában 250 Ft, a többi szakmában 500 Ft társadalmi ösztöndíj, ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően 410–620 Ft tanulmányi ösztöndíj, plusz 130 Ft jövedelempótlék.

ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban. A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal.

A szakmunkásvizsga után szövő munkakörben bérbesorolástól függően alakul a kereset. A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen hétfőtől csütörtökig 8–15 óráig.

Levélre részletes tájékoztatót küldünk.

Cím: PATEX Angyalföldi Szövőgyár Budapest XIII., Fáy u. 81–83. – 1135

CSAK 3 ÉV SZORGALOM

s a jövedelmed havonta 3200–6000 Ft-ig mehet!

Az 1983 szeptemberében induló tanévre is várjuk az általános iskolát végzett és most végző lányok jelentkezését budapesti és vidéki gyáregységeinkbe fonalgyártó szakmára.

Már a tanulóévek alatt is sok-sok kedvezmény: díjtalan kollégiumi, leányotthoni elhelyezés, tankönyvek, tanszerek, munkaruha, iskolaköpeny, 5 Ft-ért napi háromszori étkezés, havonta 500 Ft szociális ösztöndíj, 320–700 Ft tanulmányi ösztöndíj.

Válassz gyáregységeink közül!
PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT

- **Lőrinci gyára**
  Budapest, Gyömrői út 85–91. – 1183;
- **Újpesti Cérnagyár**
  Budapest, Váci út 91. – 1044;
- **Kaposvári gyár**
  Kaposvár, Jutai u. 6. – 7400;
- **Miskolci gyár**
  Miskolc, József Attila u. 21. – 3527;
- **Váci gyár**
  Vác, Vám u. 1. – 2600

„FONALGYÁRTÓ SZAKMA" megjelöléssel várjuk továbbtanulási jelentkezési lapodat a számodra legmegfelelőbb gyáregységünk személyzeti és oktatási osztályán.

Kérésre postafordultával részletes tájékoztatót küldünk.

FELHÍVÁS

Általános iskolát végzett fiúk jelentkezését várjuk a PEST MEGYEI ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT-hoz építőipari szakmunkástanulónak az 1983–84-es tanévre, az alábbi szakmákra:

AUTÓSZERELŐ, KÖZPONTIFŰTÉS- ÉS CSŐHÁLÓZATSZERELŐ, GÁZVEZETÉK- ÉS -KÉSZÜLÉKSZERELŐ, VÍZVEZETÉK- ÉS KÉSZÜLÉKSZERELŐ, ÉPÍTŐGÉPSZERELŐ, VAS- ÉS FÉMSZERKEZETI LAKATOS, ÉPÜLETVILLAMOSSÁGI SZERELŐ, ÉPÜLETASZTALOS, MAGASÉPÍTŐIPARI ÁCS-ÁLLVÁNYOZÓ, SZOBAFESTŐ-MÁZOLÓ (TAPÉTÁZÓ), VÍZSZIGETELŐ, ÉPÜLETBURKOLÓ, KŐMŰVES, PADLÓBURKOLÓ, VASBETONKÉSZÍTŐ, BÁDOGOS, MŰKŐVES.

Vidékiek részére kollégiumot (autószerelő szakma kivételével), valamint teljes ellátást biztosítunk.

Megjegyzés: magasépítőipari ács-állványozó, kőműves, vízszigetelő, vasbetonkészítő szakmák esetében 200,– Ft ösztöndíjkiegészítést fizetünk.

Jelentkezés: írásban a vállalat személyzeti és oktatási osztályán, 1751 Bp. XXI., Kiss János altb. u. 19–21.

Személyesen a szakoktatási csoportnál. (Megközelíthető: Boráros tértől gyorsvasúttal a végállomásig, onnan a 38/B jelű autóbusszal a 3. megálló)

ALASZKAI ARANYRÖGÖK 1

COPYRIGHT BY EDITION VAILLANT

FOLYTATJUK

83/2
XXXVIII. ÉVF. • 1983. JANUÁR 13. • ÁRA: 4 Ft
PAJTÁS

FOTÓ: WAGNER MARGIT

STADION-ORSZÁG KAPUT NYIT

Az új, fővárosi szabadidő központ terveiről
a 12. oldalon olvashatsz

KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

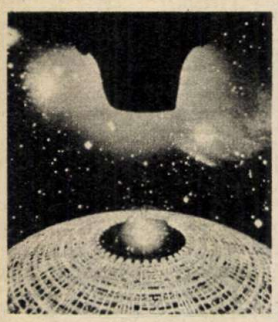

Titokzatos repülő tárgyak. Amikor a Földön feltűnik az UFO. Értelmesek-e a Földön kívüli lények?

Két évezred művészete. Barlangfestéstől az op-artig. Művészettörténeti kalandozás.

Húszéves csapat. Ajánlás — Benkő Lászlótól. Kétoldalas színes poszter. Az alfától az . . .

margó

Nem tudom, elgondolkodtatok-e már azon, mi is voltaképpen az újságírás? Pontosabban: az újságkészítés, merthogy a kettő nem azonos fogalom. S amíg az elsőbe csupán a cikkek megírását képzeljük bele, addig az utóbbi tágabb meghatározás. Benne foglaltatik minden, ami egy lap elkészítéséhez kell: az ötlettől a cikkíráson ál, „dolgozataink" formába öntéséig, azaz a nyomdai munkáig. S nevezzük ennek vagy annak, sokan és sokféleképpen magyarázták már a fogalmat, s hajlik is ki-ki gondolatai, érzései szerint erre vagy arra. Magam is megnyilatkoztattam gondolataimat és érzéseimet, s a nekem legjobban tetsző álláspont az, miszerint az újságírás-csinálás — párbeszéd.

Vagy még inkább: beszélgetés.

Mert lám, milyen kifejező is a magyar nyelv, az egymáshoz közelálló fogalmak között is hogy tud különböztetni! Párbeszéd — ez ugye, olyan hivataloskodó. Kicsit beleértendő a beszélő felek diplomáciai harcállása is. Node a beszélgetés!

Mert mi mindent is rejt ez a szó? Feltételezi rögtön, hogy a beszélgetők többen vannak, mert aki magában teszi ugyanezt, az a magyar szerint csupán — beszél. A kis gyakorító szócskával (get) egyben valami rendszerességet is feltételez. Folyamatot, ami valamikor elkezdődött, s amelynek, igéri a szó, nem lesz egyhamar vége.

Fogadjuk el tehát: az újságírás-csinálás — beszélgetés. Annak rendje, s módja szerint: több ember között zajló. Így beszélgetünk (mi több, ezt is megengedi a szó: vitatkozunk) mi, a szerkesztőség különböző rendű és rangú tagjai. Azon például, hogy mi kerüljön a címlapra, s mi legyen a harmadik oldalon? Ki írja a Margót, s mit előlegezzünk meg a következő szám tartalmából? Miről szóljon a vezető riport, s ki legyen a hét Kedves ismerőse?

Merthogy az a másik beszélgetés az igazán fontos: az, ami az újság írója és olvasója között zajlik.

Különös beszélgetés ez, látszólag kimondatlan, láthatatlan. Az újságíró, mintha függöny mögött ülve mondaná a magáét, s az olvasó pedig ott, a függöny másik oldalán hallgatná a másikat. Időnként visszaszól: levélben vagy személyesen mondja el véleményét. Máskor hallgat. De hát a hallgatás is vélemény.

S ha a beszélgetésnek a mennyiség a mércéje lehet, úgy örülhetünk: nálunk sokszor szólal meg az olvasó. Tizenévesek százai, ezrei fognak tollat, használják ki a személyes találkozásokat, hogy elmondják: egyetértenek avagy vitatkoznak velük. Az egyetértést jó szívvel fogadjuk, ezért is adjuk közre mind nagyobb megnyugvással kéthetente külpolitikai sorozatunkat, a Világlátót, s tervezzük e politikai sorozat hazai megfelelőjét. Akinek vitázni támad kedve, azt is meghallgatjuk. Mi több: elfogadjuk véleményét. Levelek sokasága mutatta meg például a Bizalom doktornő rovatának szükségességét. Ti győztetek: a rovat a jövőben havonta kétszer jelentkezik.

Merthogy a beszélgetésekre — legyen az ilyen különleges, újságon át zajló — úgy tűnik, mind nagyobb szükség van napjainkban. S mintha csak ennek bizonyítására készült volna e heti számunk: Óbudán fiatalok alakítottak klubot egy alagsori kis szobában, hogy a betonfalak között legyen kivel beszélgetni. Egy emberként vallja a másik írásban a hetedik á: jó lenne beszélgetni. A Bizalom doktornőhöz érkező levelekben is benne van ez.

Nem kevesebb: a legemberibb vágy a beszélgetés igénye.

Hiszen, aki beszélget, azt meghallgatják. Akit pedig meghallgatnak, az előtt ott a remény: megértést talál.

Major Árvácska

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987, 321-988, 321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES
Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztő: BŐCS FERENC, SZIGETI PIROSKA
Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: Egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

82.3184 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

NINCS EGY HELY?

Az Ózon klubban minden kellék rendelkezésre áll ahhoz, hogy a gyerekek jól érezzék magukat. A „csillogást" mégsem sikerült mostanában tartalommal megtölteni

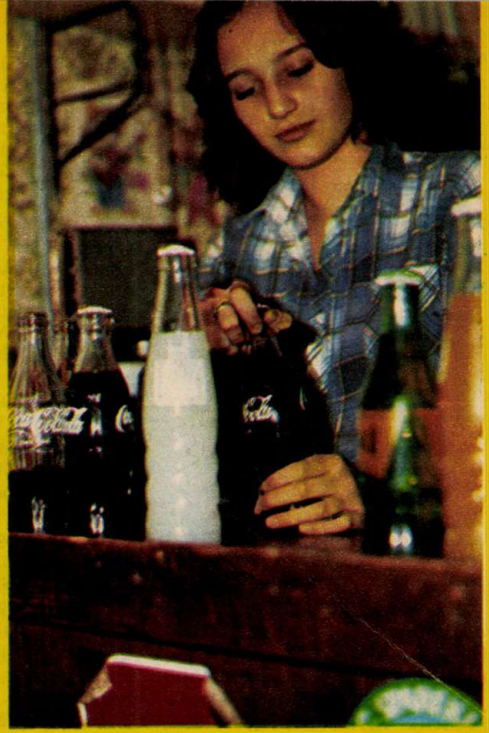

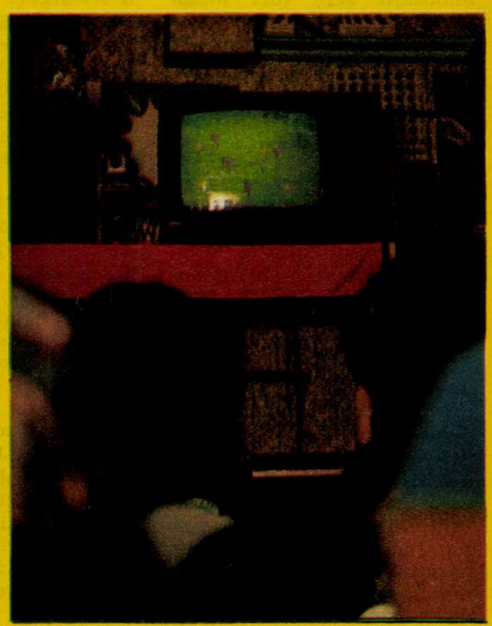

Tíz-tizenöt gyerek kell csupán ahhoz, hogy kitegyék a „megtelt" táblát a kicsi alapterületű alagsori szoba ajtajára

NINCS EGY HELY?

A kora esti rideg sötétben alig jár egy-két ember az utcán. Aki mégis erre tart, az kabátját fázósan összefogva siet haza. Becsukódnak a lakások ajtajai, megszűnik a külvilág.

A szalagépület betonszürke egyhangúsága a romantikát sem tűri maga körül. A barát, a társ keresése leszűkül az utánafütyülés, sziszegés, a „hé, te" leszólításra.

Felfedezett „professzor"

Hacsak nincs egy olyan ember, mint Szepes Péter. Főfoglalkozása hivatásos előadóművész, de ha azt mondom, közösségi ötletember, közelebb járok bemutatásához. Óbudán három éve működik az Ózon klub, létrehozása az ő nevéhez fűződik. Mintha mániája lenne másokért ügyködni. Először a felnőtteknek igyekezett klubot teremteni. Azt szerette volna, ha a házak lakói egy parányi helyen kártyázhatnának, sakkozhatnának, összebarátkozhatnának. Aztán KRESZ-vetélkedőt szervezett, megmozgatta a nyugdíjasokat, fiatal szülőket, s a gyerekeket is!

A jól sikerült nap után a lakótelep fiataljai is felfedezték maguknak a „szervezés professzorát", megkeresték Szepes Pétert. Az Ózon klub szabályzata még azon az éjjelen megszületett. Nem kellett sok időnek eltelnie addig sem, amíg 1980. november 13-i dátummal a fővárosi III. kerületi IKV klubot szentesítő hozzájárulása írásos formát öltött. Nem a bürokrácia lépett nagyobbat a szokottnál, a klubszervező volt határozott. Mondhatjuk úgy is: szemtelen. Az addig kihasználatlan alagsori helyiség meglepő gyorsasággal változott át hangulatos klubbá. A „Vuk" lépcsőházi vetítése, Ózon focicsapat, fotószakkör, bodajki kirándulás, előadás a fiatalkori bűnözésről, német- és angolóra, jégpálya diszkóval — néhány a klub programajánlataiból.

Minden sínen volt tehát, legalábbis így lenne rendjén. Csakhogy időközben Szepes Péter lemondott vezetéséről.

Nehezen találni az alagsori helyiségre. Kívülről semmiféle jelzés nem mutatja, hogy itt egy környezetvédelmi klub működik. Kulcs nélkül még a lépcsőházba sem lehet bejutni. Két piros dzsekis lány szán meg bennünket: kinyitják az ajtót. Mint kiderült: Bíró Anna és Rózsahegyi Judit régebben járt a klubba. Aztán kiléptek, s most, bár mindkettőjüknek hiányzik a közösség, úgy vélik, a visszatérés „ciki". Segítségükkel is csak a folyosóra jutunk be, mert az Ózon klub ajtaja egyelőre zárva. Közben megérkeznek az első klubtagok is; Tóth Mónika és Görgényi Hajnalka. A klubtitkároknál van a kulcs, minden este más és más tart közülük nyitvatartási ügyeletet. Amíg várunk a liftajtó előtt, lakók jönnek, mennek, véleményt mondanak a fiatalokról:

— Szépen rendben tartják a parkot. Legalább nem az utcán csavarognak. Végre megismerhetik egymást a házon belül is. Több ilyen kis helyiség kellene, amit így használnának ki.

Mi történik odabenn?

De vannak olyanok is, akik másképp vélekednek.

— Ez kérem, galeri, rajcsúroznak, kiabálnak. Ki tudja, mi történik ott bent, ugyebár, fiúk és lányok együtt...? Dohányoznak, isznak, a többit meg már nem is merem mondani. Olyan hangosak, hogy az ötödiken sem lehet pihenni tőlük.

Furcsa lehet errefelé a hang terjedése! Scheffer Antalné mindenesetre semmit sem hall abból a bizonyos ricsajból.

— Pedig közvetlenül a klub fölött lakom — mondja, miközben betessékel a lakásba. — Ha mégis túl hangos lenne a zene, akkor ezek a gyerekek az első kérés után lehalkítanák a magnót. Nagyon rendesek. Ott van az a másik helyiség, tele haszontalan lomokkal. Néhány lakó kötekedése miatt nem kaphatják meg. Ahelyett, hogy örülnénk: nem csöveznek, még innen is ki akarják

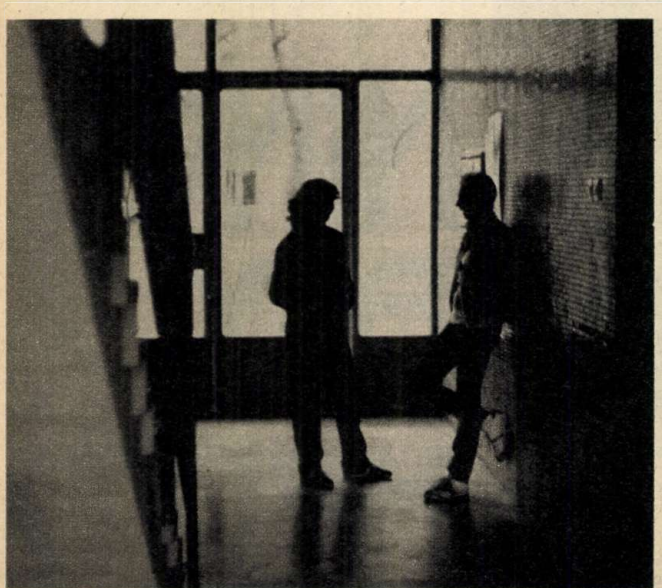

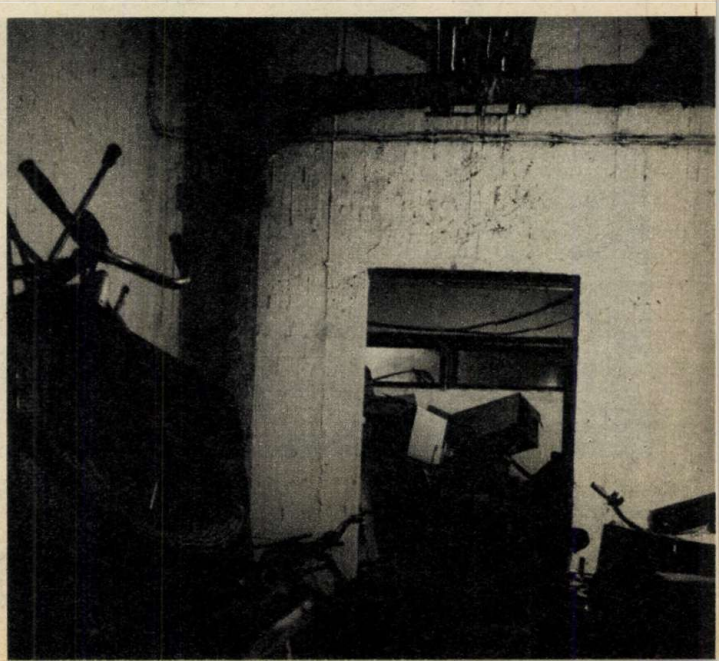

A fotószakkör képei érdekes pillanatokat örökítettek meg a klub indulásakor.
A lakók közül azonban nem mindenkinek tetszett az ajtóra kitett tabló.
Letépkedtek néhány képet...

őket zavarni. A gondnokhelyettesék egy ilyen értelmű papírt hordtak körbe: írjuk alá. Volt, aki még Szepes Pétert is feljelentette.

Nem vállalt vélemény

A gondnokhelyettes másik épületben lakik. Az Ózon klubról nincs véleménye, azt mondja. Kratochvilla Józsefnéhez küld, aki alig egy hete a ház gondnoka.

— Nem sokat tudok a dologról, de ha a fiatalok rendesen viselkednek, akkor nem hinném, hogy bármilyen akadálya lenne működésüknek — mondja.

Szeretnénk megszólaltatni olyanokat is, akik kifogásolták a gyerekek „gyülekezetét". Hiába keressük azonban a gáncsoskodókat. Az egy-két név nélkül elejtett mondaton kívül senki sem vállalja nyilvánosan a véleményét.

Közben a klub ajtajára lassan ki lehetne tenni a „megtelt" táblát, pedig alig húszan gyűltek össze.

— Nem is tudom, mi lenne, ha egyszerre mindenki el akarna jönni — mondja Dobrovszky Sándor klubtitkár.

A többiek a „Sztárcsinálók" nagylemez zenéjét elemzik, s élvezik a hi-fi-torony ragyogó hangminőségét.

— Ezt nyertük! — büszkélkedik Szabó Ernő. — A színes televíziót pedig a Fővárosi Tanácstól kaptuk. Ugye, jó a felszerelésünk? Itt minden Péter bá' és a mi kezünk munkája. Emlékszem, mikor tapétáztunk, annyi volt már rajtunk a ragasztó, hogy mi odaragadtunk a falhoz, a papír meg nem.

A büfések üdítő italokat szolgálnak fel.

— A mi feladatunk a takarítás is — mondja Hegedűs Mária. — Most, hogy Péter bácsi elment tőlünk, jó is, meg rossz is. Jó, mert néha túl nagy fegyelmet tartott. De igazából rossz, mert ilyen ember aligha akad még egy ebben a városban!

A lány véleménye el is dönti a kérdést: Szepes Péterrel avagy nélküle? Bár úgy tűnik, a kérdés eldőlt (a klubalapító nem is kívánt nyilatkozni a dologról), mi hisszük: egyszer ismét együtt dolgozik, szórakozik majd az óbudai Ózon és alapítója. Hiszen csak a Szepes Péterek mintájára, hittel, lelkesedéssel (némi szemtelenséggel) és akarattal lehet közösséget teremteni. Megakadályozni a betonba zárt emberi érzelmek megkeményedését.

Koncz Dezső
Fotó: Karasz Lajos

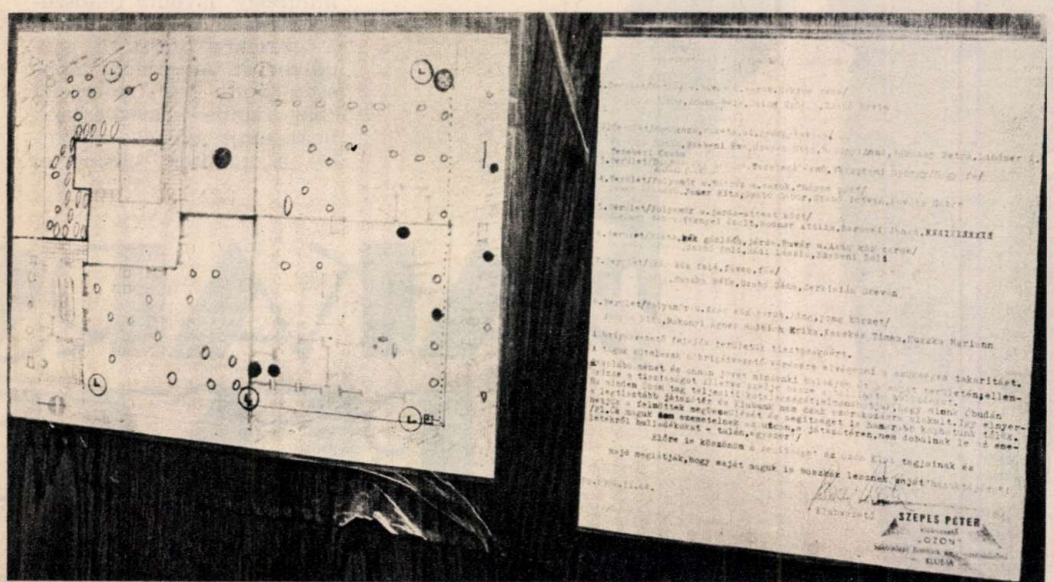

A tervek,
a fejlesztés lehetőségei
még ma is megvalósítható
feladatot jelentenének,
de csak akkor, ha lenne
valaki, aki Szepes Péterhez
hasonlóan kiállna
az „ügyért".
S ez az ember miért ne
lehetne éppen ő?
Rátermettsége,
klubvezetői adottsága
vitathatatlanul
az Ózon klub
élére állíthatná ismét.
S végre jó lenne,
ha többen „sorakoznának
fel" az ügy mellett...

AKARS BESZÉ

Az osztályt már ismertem.

Nem név szerint, persze. Úgy forgattam az eszemet, hogy a nevek, ahogy meghallom őket, ki is essenek fejemből. Olyasmiket tudtam róluk, ami talán nem is tartozik rám.

A bandázást, például. Merthogy bandát alakított a hetedik á. Nem mindenki, ahogy az rendes bandában lenni szokott, hanem a vagányabbak. A közös moziból-tanulásból kimaradtak a visszahúzódók. Azt is hallottam: mostanában a lopások foglalkoztatják őket. Rendre eltűnnek dolgok az osztályból. Megoszlanak a vélemények, ami nem derül ki, az nem is lopás, tartják néhányan.

Mégis, ahogy szemben ültek velem, s arcukba néztem, föl-fölrémlett bennem az osztályfőnök hangja. Ez a szőke fiú, Feri, a focista. Kitűnő tanuló, a bandázók vezére, ő az első a népszerűségi listán. Az a szemüveges meg Viki, a lányok bizalmasa. Okos szemüvege mögött én is olyannak látom, miként tanára leírta: tyúkanyó, aki védi osztályát.

Belepillanthattam az osztály családi életébe is. Huszonöten vannak a hetedik ában, tizenegyen munkásszülők gyerekei. A többiek afféle se-szegény-se-gazdagok. Akad a szülők közt fogorvos-butikos papa-mama is, de amolyan „úri gyereket", vallotta az osztály, az osztályfőnök és a szülők egyként, ne is keressek köztük.

Az osztályfőnök picike, talpraesett tanárnő. Úgy gondolom el: kiváló pedagógus lehet. Magáról nem sokat mondott, annál többet tanítványairól. S ugyan mi mutathatná meg jobban a tanárt, mint a hang, ahogy diákjairól beszél?

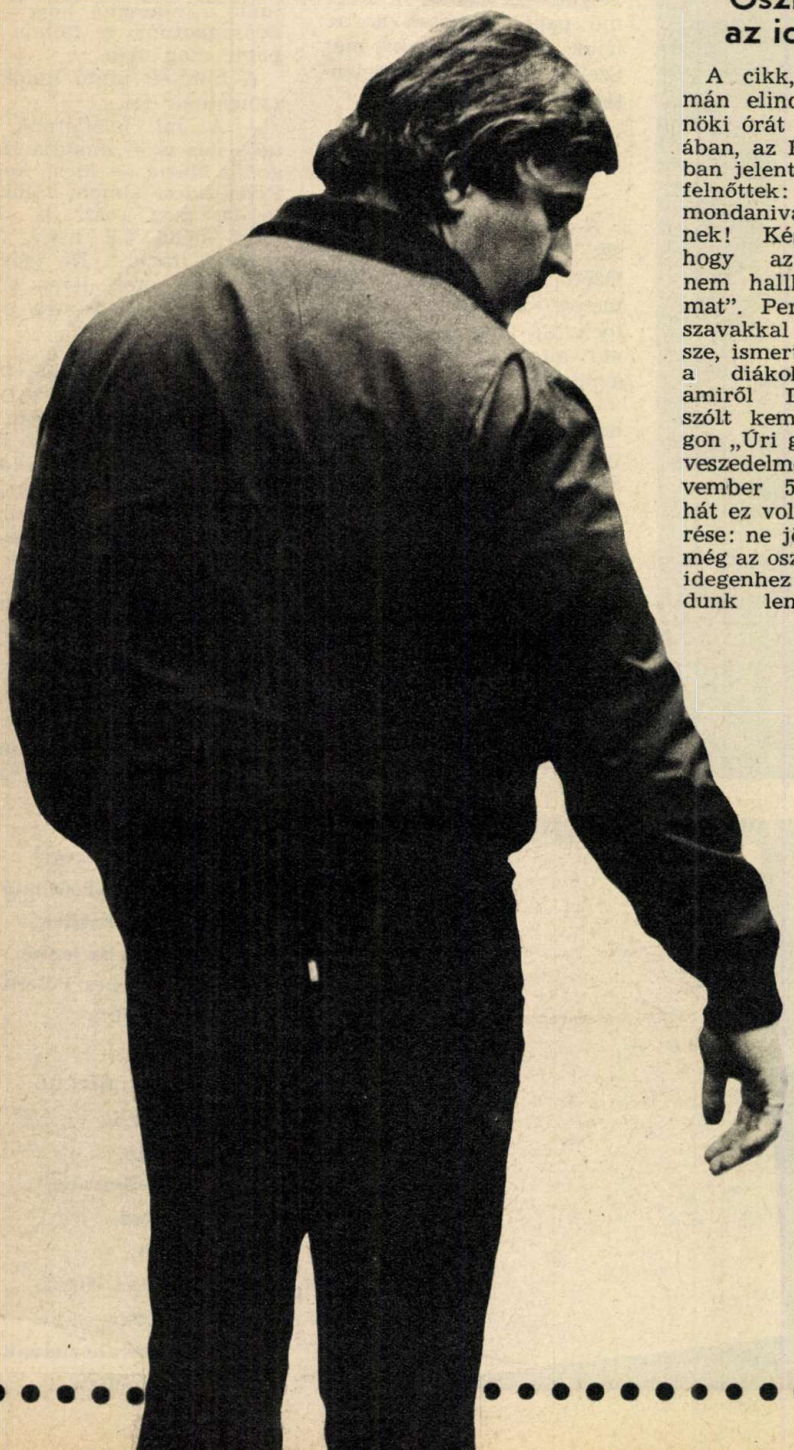

Őszintébben az idegenhez

A cikk, amelynek nyomán elindultam osztályfőnöki órát tartani a hetedik ában, az Élet és Irodalomban jelent meg. Óvtak is a felnőttek: magas lesz a mondanivaló tizenéveseknek! Később sajnáltam, hogy az aggályoskodók nem hallhatták „osztályomat". Pergő ésszel, pergő szavakkal szedegették össze, ismerték el és bírálták a diákok magatartását, amiről Lőcsei Gabriella szólt kemény-őszinte hangon „Úri gyerekek és egyéb veszedelmek" című november 5-i írásában. De hát ez volt a hetedik á kérése: ne jöjjön be az órára még az osztályfőnök se. Egy idegenhez őszintébbek tudunk lenni, mondták.

Azok is voltak.

Már a kezdet kezdetén abban, hogy elismerték a cikk igazát. A káromkodás például vagy ahogy a helyzetből adódó finomsággal megfogalmazták: a csúnya beszéd mindennapos közöttük is.

— Az az igazság, hogy mindannyian csúnyán beszélünk — mondta Zsuzsa, az osztály esze. — Nemcsak mi, diákok, de még a felnőttek is! Nem csupán a bántó szavakra gondolok, hanem, hogy kevés kifejezést ismerünk, így aztán sokszor jön szánkra az „ízé", a „valami". Az is igaz: helyzete válogatja. Hisz másképp beszélünk egy focimeccsen, s másképp az irodalomórán. S néha, ha elront valamit az ember, nem elég az ejnyebejnye . . .

Az iskolában, ismerték be, kétszer is meggondolja magát a diák, hogyan beszél. Otthon már könnyebben kicsúszik egy-egy káromkodás. Nincs, aki intőt adjon, meg aztán a szülők — állapítja meg a hetedik á — nem is igen figyelnek a gyerekekre.

A barátságot ki kell érdemelni

A szülői odafigyelés, vagyis hát: annak hiánya, beszélgetésünk során akaratlanul is újra és újra visszatért. A tanulás megítélésénél, például: egy-egy jobb osztályzat elismeréseként könnyebben előkerül néhány forint, mint a dicsérő szó. S zsebpénz dolgában is, vallja az osztály, könnyebb kifizetni zsebből a megálmodott „cuccot", minthogy havonta rendszeresen kiszabott pénzzel — a gyerekre bízzák a gazdálkodást. Az osztály többsége nem kap zsebpénzt (bár mindent megvesznek neki, amit akar), s ugyanez a többség elismerte:

jobb lenne, még ha így kevesebb jutna is, az önállóság.

— Megbeszéltétek ezeket a dolgokat a szüleitekkel? — kérdeztem. Legyintettek.

— Nincs nekik beszélgetésre idejük — mondta Andrea. — Persze, meg lehet érteni őket is: napközben a munka, este másik állás, aztán meg az otthoni, a ház körüli tennivalók... Ezek után álljon elő a gyerek, hogy ő lelkizni akar? A nagyobb baj az, hogy már mi, gyerekek is rohanunk. S ha majd odajutunk, hogy nekünk is lesznek gyerekeink, talán mi sem leszünk mások.

A kérdésre: mégis, kivel osztják meg gondjaikat, elbizonytalanodtak. Az osztályfőnököt említették végül, de vele is inkább az iskolai ügyekről lehet beszélni, mondták. Maradnak hát magukra, osztálytársak egymás közt. A barát szóval óvatosan bántak.

— Bárki lehet barát?

Viki vitte a szót.

— Nem. Azt ki kell érdemelni.

— Mivel?

— Azzal például, hogy meghallgatja a másikat. Hogy nem mondja, hallgass, nem érdekel mi bánt. Meg persze, tanácsot is tud adni.

— A jó tanulás mérce?

— Az okosság igen. És nem kell ahhoz kitűnőnek lenni, hogy valakinek az eszét az osztály elismerje. Sőt. A kiemelkedés rögtön meg is különböztet. Én is megkaptam már sokszor a gúnyos megjegyzést azért, hogy „kiváló úttörő" vagyok.

— Más ok is van a különböztetésre?

— Hogyne. A ruha, meg a tisztaság. Aki rendetlen, attól elhúzódnak a többiek. S ha sötét a bőre, könnyen megkaphatja, hogy cigány.

— Cigánynak lenni szégyen?

— Magában nem, de csúfolják őket, s ez már szégyen. Pedig éppen nekik lenne a legnagyobb szükségük a segítségre. Így gondoljuk mi, most. De ki tudja, így vélekednénk-e, ha tényleg lenne köztünk egy is, aki cigány?

Nincsenek Rómeók és Júliák

A ma oly divatos fogalom, az elidegenedés összetevőit rakosgattuk össze a hetedik ával. Észrevétlenül beszélgettünk újra és újra erről, pedig, hogy a szó valójában mit is takar, az osztály nem tudta pontosan. Honnan is tudhatnák, hiszen az elidegenedésnek hányféle megjelenése is van világunkban! S náluk tudósabb emberek is hány módon vélik megtalálni megfelelőjét.

Végtére az eltávolodásban találtuk meg a legkifejezőbben a fogalmat. Abban a szakadékban, ami napjainkban ember és ember, ember és érzelmek között keletkezhet. Ma már nincsenek nagy érzések, mondták.

— A szerelemben sem?

— Á, hogy lenne? — csodálkoztak rám egyszerre huszonöten. — Nincsenek ma már Rómeók és Júliák. Meg aztán, hogy is venné ki magát, ha valaki egy lakótelepi alagsorba vonulna el, hogy bánatában megmérgezze magát?!

Ezen eltréfálkoztak, végül is tetszett nekik a gondolat. Mint ahogy az is: vívnának-e párbajt a másikért? Ugyan hol? — kérdeztek vissza. Két háztömb között?

— Azért a szexualitás és a szerelem ma is más — vágta el a vidámságot Zsuzsa. — S ha én dönthetek, akkor én a szerelmet választom.

Az osztály is azt választotta. Mesélték: addig szervezkedtek két bátortalan osztálytárs körül, mígnem összeboronálták őket.

— De hát akkor mégiscsak van romantika! — csodálkoztam rájuk. Ők visszacsodálkoztak. Nem gondolták, hogy ezt romantikának hívják.

Szülők eltérő véleménye

Az osztályfőnök segített: megkaptam néhány szülő véleményét is. A többség azt írta válaszul a cikkre: meglehet, egyes esetekben igaza van az újságírónak, általánosítani azonban nem szabad. A hetedik á éppen fordítva gondolta: nem minden illik rájuk, nem is mindegyik megállapítással értenek egyet, de az újságírónak általában igaza van.

Meglehet éppen az eltérő szülő-gyerek véleményben kell keresni a hetedik á szerint eltávolodásnak nevezett elidegenedés gyökerét.

Meglehet a megoldás mindössze annyi: többet kell egymással szembeülnünk, egyik oldalon szülőknek, pedagógusoknak, újságíróknak, a másikon a diákoknak. Hogy beszélgetéseinkből tudjunk tükröt tartani arcunk elé.

Major Árvácska
Fotó: Szalay Béla

Z-E VELEM LGETNI?

ZSIBONGÓ

TÜSKE

A „félelmetes" levél Szolnokról érkezett, s tudatja velünk: Magyarországon is megalakult a maffia! A véres kezű szervezet hazai mása nem bűnözéssel foglalkozik: mini rakétákkal háritja majd el az ellenséges rakéták támadását.

Nos, örülünk e békés célú megmozdulásnak, s rögtön ajánlani is tudunk egy testreszabott feladatot a „maffiózóknak". Levelükből kitűnik, hogy hadilábon állnak a helyesírással. Ezért első csatának a kettős betűkkel, ipszilonokkal és a múlt idő jelével vívott csatát ajánlanánk!

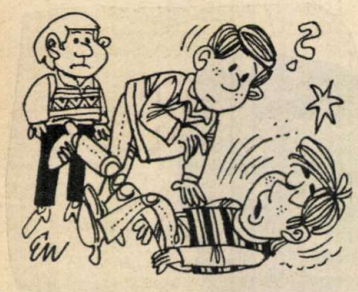

NYOMJUK A SZÖVEGET

— Mi van öreg?... Olyan a színed, mint egy rajzlapé. Csak nincs valami baj...?

— Áh!... Semmi. Csak idegesít, ha oltásra kell mennem.

— Csecsemő! Jó, hogy nem bőgöd el magad egy apró tűszúrás miatt!

— Én már ilyen vagyok. De majd melletted maradok. Úgy látszik téged az ilyesmi nem zavar.

— Mellettem...?! Hogyhogy mellettem?...

— Ahogy mondom. Hát nem tudtad, hogy az egész osztálynak menni kell? Hé...! Vizet...!! Ez az ürge valamitől rosszul lett!

AZ ÉN PORTRÉM

„Nem tudom, a többi hatodikos hogy van vele, de nekem nem telnek unalmasan a napjaim. A délelőtt az iskoláé, délután tanulok, aztán irány az edzés! Judózom ugyanis az EGRI ESE-ben. A másfél óra edzés után — próbálja csak ki valaki Kalydy Zoltán keze alatt — az ember egyet kíván: a pihenést. No, persze, nem ágyban, hanem kiránduláson! Én vagyok ugyanis a raj sport- és túrafelelőse, nemrégiben is jól „megjárattam" osztálytársaimat: az Ivó forrást kerestük föl a Bükkben. Egyébként őrsvezető is vagyok, négyes tanuló. Van egy öcsém, Tamás; édesanyám egyedül nevel bennünket. Petes Varga Attilának hívnak."

ŰRMENZA

Nem titokzatos kenőcsök, pirulák: az űrmenza egyes ételei láthatók a képen. A hetvenféle kozmikus étel nemcsak jóízű, de oly praktikus, hogy fejenállva is fogyasztható...

HASRA!

Az úriember a képen a hasraugrás távolsági világcsúcsát tartja. Az egyedülálló produkció a híres Guiness-albumban, a rekordok könyvében szerepel.

EGY KÉP – EGY MONDAT

Pihenő – párosban

VIDRÓCZKI

Húszéves a Vidróczki! No, nem a híres betyár, hanem az egykori népi hősről elnevezett gyöngyösi néptánc együttes.

TÉVÉTANÁR

Végy egy televíziót, adj hozzá némi technikai bűvészkedést, s máris előtted áll a tévétanár. Nemcsak oktat, hanem azonnal be is mutatja mondandóját. S még egy előny: nem ad elégtelent!

1 PERC ÚT AZ EXPRESS -SZEL

Kalauzunk Novák Rudolf, az EXPRESS osztályvezető-helyettese:

— Egyet tanácsolok diákutasainknak: kövessék a bagolyt! Ezzel jelöltük ugyanis 1983-as programfüzetünkben azokat az utakat, amelyeket kifejezetten iskolásoknak és kimondottan tanulmányi célokra szervezünk. Az útvonal, s a program összeállításánál arra törekedtünk, hogy segítsük a tananyag jobb elsajátítását. Ráadásul a jelölt útvonalak költsége olcsóbb is: kedvezményt adunk az útiköltséghez és még a szokottnál is olcsóbb szállást biztosítunk.

BIZALOM DOKTORNŐ

DR. LUX ELVIRA PSZICHOLÓGUS ROVATA

Kedves lányok és fiúk!

Én már bemutatkoztam nektek a rovat indulásakor, de ezt sokan nem olvastátok. A levélírók egy részének problémát jelentett a megszólítás, a tegezés, magázás. Pedig ehhez csak egy kis gondolkodásra van szükség: aki elvégezte az egyetemet, az semmiképpen sem tizenéves. Egészen nyugodtan nézhetitek, akkor is, ha nem tudjátok róla hány éves. Elárulhatom, három unokám van, igaz, még elég picik.

Rovatunkban nem tudunk mindnyájatoknak a lap hasábjain válaszolni. Kérem, írjátok meg neveteket, címeteket, szívesen válaszolok minden levélre, ha tudom, hová írjak! Az, aki fél, hogy a szülei, testvérei felbontják a levelét, esetleg a barátja, barátnője címét írja meg. Kérlek benneteket, olvassátok el az újságban található válaszokat, és igyekezzetek a saját esetetekre is alkalmazni a javaslataimat, mert nagyon sokan hasonló problémával fordultok hozzám.

Továbra is várom leveleiteket!

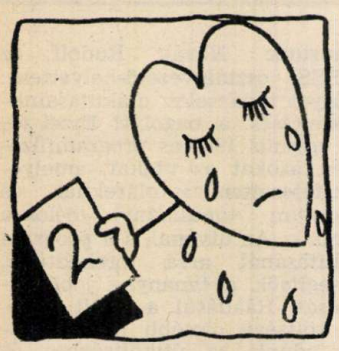

CSALÓDOTT SZÍV! — Nincs miért csalódottnak lenni, hiszen az ember véleménye változhat. Úgy látszik, P. tévedett, amikor azt mondta neked, hogy nem bírja azt a másik lányt. Sajnos, a féltékenység hozzá tartozik a szerelemhez, de igyekezz, hogy ne hatalmasodjon el rajtad ez a kellemetlen érzés. Kettest kapni pedig nem szabad se földrajzból, se másból! Egy ötös tanulónak kettesre-hármasra elnyögdécselni a leckét szégyen!

BARÁTSÁG? SZERELEM? MELYIK? — Nem tudom, de ha szerelem, akkor lehetőleg ne te kezdd a vallomást. Neked is, a fiúnak is jobb, ha neki hagyod a kezdeményezést. Még akkor is, ha előbb elköltöztök, minthogy ő összeszedné a bátorságát. Ha egyébként jóban vagytok, akkor megmondhatod neki az új címedet. Hátha postán hamarabb megérkezik a várva várt vallomás!

SZERETNI BOLONDULÁSIG — Kissé furcsán teszed fel a kérdést: tűrjed-e, hogy édesanyád felpofozzon? Jó lenne, ha beszélgetést kezdeményeznél vele, hogy engedjen el néha sétálni, moziba a barátaiddal. Ha rendes fiúkkal, lányokkal kötsz barátságot, akiket édesanyád is megismer, biztosan elnézőbben figyeli majd szerelmi kapcsolataidat. Annak a villamosbeli fiúnak se ártana egy anyai-apai nyakleves. Elég szomorú, hogy úgy kezdi az ismerkedést egy vadidegen lánnyal, hogy azt mutogatja: „smárolni" akar vele. Ezen én a te helyedben is fölháborodnék, nem csak az anyukád helyében!

BREZKA — Az a fiú nem azért fog visszautasítani, mert vörös vagy és szeplős, hanem azért, mert a fiúk nem szeretik, ha a lányok kínálgatják magukat. Nem javaslom, hogy tudasd vele szerelmedet, inkább kérd meg a barátnődet, hogy valami ügyes ürügygyel (születésnap, névnap vagy csak egyszerű házibuli), hívjon meg mindkettőtöket, és ha tetszel a fiúnak, akkor a három év korkülönbség ellenére is fel fog kérni táncolni vagy melléd ül beszélgetni. S te is jobban örülsz majd, ha ő hódít meg téged.

REMÉNY, TALÁN — Bizony, én sem helyeslem, hogy 13—14 éves kislányok tíz évvel idősebb férfiakkal járnak. Egy 24 éves fiú már férfi, és nem partner egy általános iskolás számára. Jobb lenne, ha saját korosztályodban keresnél kapcsolatot olyanokkal, akiknek a gondolkodása, érzései, igényei a tiédhez hasonlóak!

VADVIRÁG — Szüleidnek igaza van: a te korodban a plátói szerelem lenne az igazi. Ábrándozás, álmodozás valaki után, aki maga a tökéletesség, és nagyszerűség. 13—14 évesen azonban már valóban sokan járnak fiúval, pedig kár úgy sietni, azzal csak vesztenek, ha kihagyják az álmodozás korát az életükből. A titokban találkozás nagyon izgalmas dolog, de veszélyes is. Eljátszhatod szüleid bizalmát, az őszinteség lehetőségét.

BEÁTA — Csak azt tudom írni, rá se hederíts! Illetve legalább tégy úgy, mintha rá sem hederítenél a csúfolódásra. Csúfolódni ugyanis csak akkor érdemes, ha „ugrik" rá az, akit csúfolnak. Ha nem törődik vele, akkor teljesen fölösleges fáradni.

KORÁL — Helytelennek tartom a nemi élet minden fajtáját a te korodban: se testileg, se lelkileg nem vagy elég érett hozzá. Miért gondolod, hogy lemaradsz valamiről?

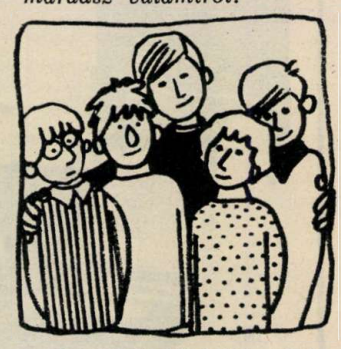

KETTÉSZAKADT BARÁTSÁG — A féltékenység a barátságban is előfordulhat, és te most féltékeny vagy a barátodra. De az embernek nemcsak egy barátja lehet, hanem több is. Ne szakíts hát „hűtlen" barátoddal, hanem igyekezz inkább te is új barátokat szerezni. A szeretetből, ha szétosztjuk, nem jut kevesebb egy barátnak attól, ha van másik is.

HAIR — Hogy van-e joga az osztályfőnökötöknek meghatározni, milyen fri-

zurát viseljetek, azt nem tudom. Azt hiszem viszont, hogy nem is érdemes ezt firtatni. Kár ilyen apróság miatt elrontani a leveletek szerint egyébként jó kapcsolatot az osztályfőnökkel. Jobban teszitek, ha levágatjátok a hajatokat olyanra, amilyenre ő szeretné.

SZERET-E MÉG? TALÁN IGEN? — talán tényleg. De az is lehet, hogy egyszerűen csak zavarban van, ha előtted fogja egy másik lány kezét, pedig nem szakítottatok igazán. Amíg jólesik, gondolj rá szeretettel. Lehet jókat álmodozni róla, aztán idővel minden seb begyógyul!

KÉT BARÁTNŐ MEGÉRTÉSE — A barátnőd problémáján csak kozmetikus segíthet. Vedd rá, forduljon szakemberhez!

FILMEZÉS, Ó, DRÁGA SZEREPLÉS. Azt javaslom, szervezzetek saját amatőr színjátszócsoportot! A filmgyár Pesten működik, itt szervezik általában a statisztákat is, ha itt laknátok, valamivel könnyebb lenne a dolgotok. Azt javaslom, hogy saját színtársulattal gyakoroljatok, és figyeljétek a hirdetéseket, hátha keresnek ti korotokbeli szereplőket, és akkor esetleg érdemes lenne meghallgatásra Pestre utaznotok.

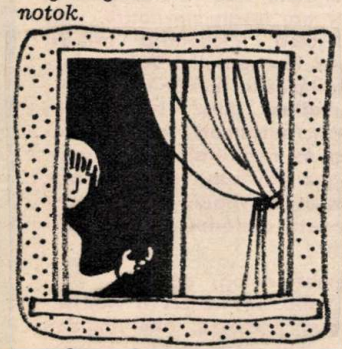

KÉT LÁB, DE MINEK? — Te nehezebb helyzetben vagy a társaidnál, de ezzel szembe kell nézned. Ez azonban nem jelenti azt, hogy magányosnak is kell lenned! Ha belőled kedvesség és figyelem árad társaid felé, akkor ők is viszonozni fogják. Ha elmenned nehéz is, de talán meghívhatsz magadhoz időnként egy-két osztálytársadat, és kis ügyességgel kialakíthatsz magad körül egy baráti kört. Az olvasás, a tévé, rádió, mozi is segítenek elfelejteni a magányosság érzetét.

SZOMORÚ LÁNY — A felesleges kilókról írtunk már, még egyszer néhány szó. Enni szabad, de csak annyit, hogy ne lakj egészen jól. Ne egyél kenyeret, tésztát, édességet, helyettük húst, tojást, sajtot, túrót, joghurtot, gyümölcsöt, főzelékfélét. Ha két napig nem eszel semmit, azután jól „megvigasztalod" magad, mondjuk egy tábla csokival, akkor hiába is kínlódtál. A fogyókúránál nagyon fontos a rendszeresség. És még valami: a rendszeres testmozgás.

NEM SZERETEK — Kár, hogy nem szeretsz nyelveket tanulni, mert ez gyerekkorban megy a legkönnyebben. Ilyenkor még sokkal kevesebb energiába kerül a tanulás. Én anyukáddal értek egyet: csak járj angolra, nem is nehéz nyelv, legalábbis alapfokon. Ha már valamennyire tudsz angolul, és kicsit az eszed is megjön, ráérsz elkezdeni a németet, könnyebb is lesz az angol után. Az én lányom hatéves volt, mikor németre kezdtem taníttatni, az iskolában jó oroszos volt, gimnáziumban pedig heti 12 órában tanult angolt. Mindig azt mondtam: ez a három nyelv a hozománya!

FÜRDÉS — Milyen fürdésre gondoltál a leveledben? A menstruáció ideje alatt ugyanúgy lehet és kell tisztálkodni, mint egyébként. Sőt, még gondosabban. Rendszeresen menstruáló lányok tudják használni a mini tampont, és ezzel akár úszni is lehet, nem túlságosan hideg vízben persze, és nem nagy megerőltetéssel.

BARÁTSÁGTALAN ANYA — Talán lehetne alkudni édesanyáddal, hogy lehúzzátok a cipőtöket, nem csináltok rendetlenséget, illetve, amit előszedtek, azt vissza is teszitek a helyére. Ha ötig és a konyhában ott lehetnek a barátnőid, akkor azért nincs olyan nagy baj. Amelyik barátnőd szeret téged, az nem haragszik meg azért, mert az anyukád túlzottan félti a rendet és a lakást.

VAN MÉG REMÉNY? — Mindenkit meg lehet hódítani, kis ügyességgel. Igyekezz úgy tenni, mintha fájna, hogy a fiú másik lánnyal van. Ha látja a közömbösségedet, akkor sokkal érdekesebb leszel a szemében, mintha azt látná rajtad, hogy imádod.

ŐSZIRÓZSA — Csak folytasd az udvarlást, ahogy elkezdted. Ügyelj az ápolt, csinos külsődre, figyeld a kislány érdeklődési körét, kezdeményezz beszélgetést vele, ha látod, hogy szívesen beszélget veled, akkor javasolj közös programot, mozit, múzeumot, könyvtárt, kérd föl táncolni az iskolai rendezvényen, hívd sétálni — ma sincs jobb módszer ezeknél!

EGY SZERETŐ SZÍV — Rád is vonatkozik, amit a REMÉNY, TALÁN jeligére írtunk!

FÉLELEM — A vitát a kislány viselkedése döntheti el. Ha téged szeret, akkor hiába fenyegetőzik a másik, fenyegetéssel nem fogja meghódítani. Jó lenne, ha nem kerülne sor a verekedésre — bár nagyon romantikusan hangzik —, mert ma már nem nagyon verekednek a fiúk a lányokért.

MIT TEGYEK? — Féltékeny barátodat ne tedd még féltékenyebbé azzal, hogy más fiúkról beszélgetsz vele. Érzelmeidet már így is „postára" adtad, a barátod minden bizonnyal elpletykálta szerelmednek, mit érzel iránta. Most már jobb lenne, ha inkább bizonytalanságot próbálnál ébreszteni abban a fiúban, hogy ő is úgy érezze, feltétlenül meg kell hódítania téged.

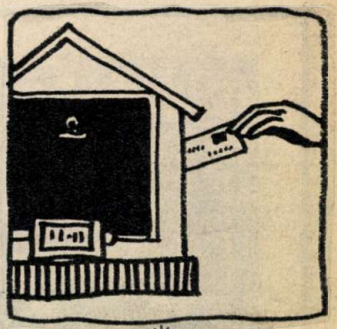

*

Az alábbi jeligék tulajdonosait kérem, hogy írják meg nevüket és címüket, mert csak így tudok válaszolni: Csaba; Picur; Letenye; Ford Fenyő „R"; Értsétek meg, kamasz lettem!; Hogy lehet ez?; Reménytelen szerelem?; Most mit tegyek?; Szabina; Szerelem; Kézilabda; Butaság?; Örök szerelem; Félelem; Imádlak, Laci!; Csaba! Csaba! Csaba!; Egy szerelmes, tiszta szívű lány; Hát lehet így élni?; Egy csalódott lány; A holló; Vérző szív; Szeretném, ha szeretnél!; Három lány, egy fiú; Mi baja van?; Véletlen?; Popper; Június 25; Szeretnék szeretni; Zsuzsi; Szomorú rózsabimbók; Közöny; Problémák; Egy szerető szív; Tanácstalan '82; B. Zs.; Visszatérő szerelem; Kékség; Szeretném, ha tetszenék!; Mit tegyek?; Régi szerelem; Szomorú; Tanácstalan; Én többet nem lehetek boldog?; Máshogy is lehetne; Laci; S. O. S.; Reménytelen?; Egy búval bélelt lány; Örökké tartó diákszerelem; Lédy; Tibor.

MOZAIK

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: MAGYAR KATALIN

AZ ÁGACSKA PÁPÁN

Tavaly december hatodikán, egy nagyszerű színházi élményt vitt a pápai gyerekeknek a Mikulás. A veszprémi Petőfi Színház művészei Csukás István: Ágacska című mesejátékával örvendeztették meg a közönséget.

KERÁMIA-FALU

Biztosan neked is fontosak azok a tárgyak, amelyek ott őrködnek a környezetedben, s amikor rájuk nézel, különös hangulat lesz úrrá rajtad: lám, ez az én világom! A régi, megszokott dolgok közé olykor-olykor bekerül egy-egy új tárgy. Befogadják-e vajon a többiek? Illik-e közéjük? Ilyen gondolatokkal mentem el a GENERALART bemutatótermében rendezett iparművészeti kiállításra. Szemügyre vettem a takaros, ízléses konyhaköténeyeket, lábasfogó kesztyűket, nyakra való díszeket és jártam Zavadzky Éva iparművész „kerámia-falujában" is, amit a mellékelt képen neked is bemutatok.

Ezek után elárulhatom, hogy a GENERALART nem más, mint a Magyar Népköztársaság Képzőművészeti Alapjának szervező és közvetítő irodája, amely az elmúlt év végén alakult, s az említett kiállítás és vásár volt az első rendezvénye. Érdemes megállni a GENERALART bemutatóterme előtt (Bp., VI., Népköztársaság útja 8.) és érdemes bemenni is. Nemcsak ízlésed formálásában, de ajándékozási gondjaid megoldásában is segítenek a soron következő bemutatók.

STADION-ORSZÁG KAPUT NYIT

Ha lenne módunk léghajóba ülni és föntről lenézni a budapesti Népstadion birodalmára, egyből kiszínesedne a fantáziánk, hű, srácok, ha ide beszabadulhatnánk!

És egymás szavába vágva sorolnánk a fantasztikus terveket: – Én legszívesebben műjégen farsangolnék korcsolyával a lábamon. Én egy zsákbanfutást szeretnék megnyerni, s utána mint győztes, lenyelnék egy egész lekváros lángost. Én, ha tehetném, zsibvásárt rendeznék, és egész napon át tarka cuccok között turkálnék!

Micsoda álmok! Micsoda majálisos képzelgések! A Népstadion végül is a versenysport háza, s mint ilyet, komolyan kell venni. Vagy nem egészen így van? Szerencsére nem. Elárulhatom, hogy a Népstadion vezetősége megelőzve a „léghajós" álmokat, úgy döntött, hogy a stadionnak azon részeiből, amelyek tömegek befogadására alkalmasak, szabadtéri szabadidő-központot csinál. Ezek szerint lehetőséget kaptok arra, hogy beszabaduljatok, stadion-országba. A kaput már tavaly kinyitották, s az idén még nagyobbra nyitják. Volt és lesz majális! Volt és lesz kirakodóvásár, bohóc-műsor és pop-katlan. Lesz tollaslabda-verseny, autósmozi, rock-kori, utcabál és aszfaltrajzoló verseny. Futhatsz zsákban, farsangolhatsz jégen és kihívhatod aput – meg az egész családot – futóversenyre.

Remek dolog, nemde? Szabad időd egy részét a Népstadionban töltheted, ahol minden arra biztat, hogy lendülj, mozogj és légy vidám.

SIKER VOLT

Az elmúlt év végén öt alkalommal lépett fel hazánkban a leningrádi Kalinka együttes: Szegeden az ifjúsági és úttörőházban, Budapesten a Marczibányi téri úttörőházban, Bonyhádon, Balatonlellén, és Székesfehérváron. Akik látták műsorukat, így búcsúztak tőlük: doszvidányija, azaz viszontlátásra.

BÁBPARÁDÉ

A pesti VIII. kerületi Kreutz Róbert Úttörőházban megrendezett Bábos-napokon ismételten kiderült, hogy micsoda öröm a bábokkal babázni. Öt napon keresztül peregtek-forogtak a bábok a gyerekek kezében, akik a rendezvénysorozaton a bábteremtés fortélyaival is megismerkedtek.

KÉK ÖBÖL A JÁTÉKSZÍNBEN

Érdemes megnézni a Kék öböl című ifjúsági musicalt, amelynek tavaly december elején volt a bemutatója. E darabbal új szerzőt avatott a Játékszín. Timár Béla, a Madách Színház fiatal művésze rendezőként már bemutatkozott az Agacska című gyermekdarabbal, de mint színpadi szerző, most jelentkezik először.

KÖNYVJELZŐ

Figyelmedbe ajánlok néhány jó könyvet, s kívánok az olvasáshoz derűs délutánt, jó meleg szobát, hangulatos lámpaernyőt a fejed fölé, és egy zacskó ropit, amit az izgalmas kalandok, humoros epizódok olvasása közben elropogtatsz.

Először is menj el Óceániába. Egyszerűen odajutsz, ha követed a lovat, „aki" bemegy az előszoba-szekrénybe és némi gyaloglás után megérkezik. Na, csak hagyd békén a saját előszoba-szekrényeteket! Inkább olvasd el Erich Kästner: Május 35 című regényét, abban találod meg ezt a fantasztikus szekrényt, no meg a lovat.

Kárpáti Kamill regénye, a Trombitás Ali és a gyerekrablók is bővelkedik izgalmakban. Vajon honnan tudja Baba, hogy el fogják rabolni? — töpreng Jancsi, aki mindenáron meg akarja akadályozni, hogy kis barátnőjét ellopják. Sajna, nem sikerül. A bonyodalmak közepén azonban színre lép Trombitás Ali, s addig buzgólkodik, amíg egy éjszaka, egy tiktozatos temetőben minden kiderül.

Egy mentőcsónak, egy tutaj és egy tutajszerű kis alkotmány hánykolódik az Atlanti-óceánon — ennyi maradt a Pandora nevű vitorlásból. Szeretnéd tudni, hogy a hajótöröttek hogyan menekülnek meg a reménytelen helyzetből? Ha igen, akkor olvasd el Nayne Reid könyvét! Címe: A tenger foglyai.

Nyomozás őseink, honfoglaló eleink titkai után — ez Földes Péter izgalmas magyarság-történeti könyvének témája. Régészeti ásatások és írásos emlékek felhasználásával írta meg a magyarok őstörténetének egyik lehetséges változatát. A könyv nem csak azoknak jelent izgalmas olvasmányt, akik az átlagosnál jobban szeretik a történelmet. Olvasd el, ha nem hiszed! Címe: Ha az ősi krónikák igazat mondanak . . .

FIÚK A ZONGORÁNÁL

Örömmel jelentem, hogy a csehszlovákiai Usti Nad Labemben megrendezett gyermek zongoraversenyen magyar fiúk is kivívták a zsüri elismerését. Morzsa Oszkár és Várjon Dénes, a Zeneművészeti Főiskola előkészítő tagozatának hallgatói a versenyen megosztott harmadik díjat kaptak.

Az idős mester végigkalauzolja képei között a gyerekeket

A Nemzeti Színház értékes dísze az 1966-ban készített márványmozaik

A Szentendrei Művelődési Házban látható a mester nagy mozaikja, amely 1973—75 között készült

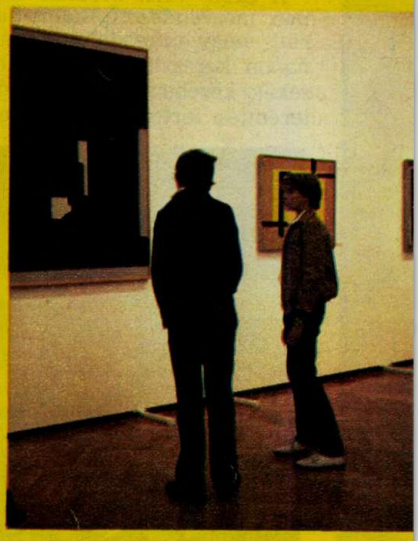

Nem is olyan egyszerű megfejteni a képek titkát

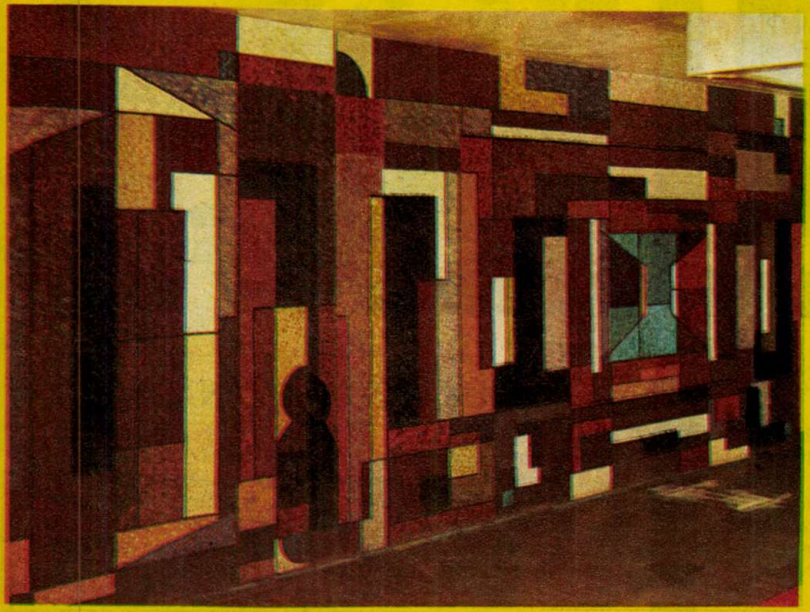

Az Újpesti Fürdő érdekes színfoltja a nagy mozaikfal

Tavaly ősszel másfél hónapig Barcsay Jenő Kossuth-díjas festőművész képeiből rendeztek kiállítást a Műcsarnokban. A fővárosi Rottenbiller utcai és a Bokányi Dezső Általános Iskola tanulóival együtt néztük végig a tárlatot.

A terembe érve a gyerekek meglepetése nevetésbe csapott:

MESTEREK, KÉPEK, GYEREKEK

TÁRLATVEZETŐ: BARCSAY JENŐ

Zavartan állsz a tárlaton; mi ez a két egymásra borított háromszög, és mit akarnak mondani azok a vonalak, és kik azok az emberhez hasonlatos foltok, és mit akar ez a színzuhatag? Tele vagy kétséggel, gonddal, gyakran még a düh is feltámad benned: miért nem úgy festenek a festők, hogy értsem? Hány ilyen indulatos felkiáltást hallottunk már, s hányan próbáltunk választ adni kétségeitekre. Miként az írók szeretnék, ha olvasnátok műveiket, úgy a festők, képzőművészek is szeretnék, ha értenétek alkotásaikat. Mi kell hozzá? Egyszerű! Ha olvasni akarsz, meg kell ismerned a betűket, ha érteni akarod a képzőművészetet, meg kell ismerned fejlődésének történetét, s azt a jelrendszert, amellyel a művész kifejezi a lelkén átszűrődő világot.

Ahhoz, hogy egy modern tárlatot élvezettel végignézz, tudnod kell valamit a múltról is, hogyan alakult, fejlődött az ember érzelemvilága, értelme, jelleme, s ezzel párhuzamosan művészi kifejezőkészsége? Az emberiség történelme különös építmény. Egyik kő tartja a másikat, múlt a jelent, jelen a jövőt. Csak e nagy egységben keresheted, s találhatod meg az egyedi varázsát. Következő számunkban induló sorozatunk ebben a keresésben igyekszik majd segíteni neked.

M. K.

— Ilyeneket én is tudok — mondogatták. Hamarosan viszont kis csoportokban, zavartan mentek egyik képtől a másikhoz; így is lehet gondolatokat, érzelmeket közölni? Bella Beáta rajztanárnő Rottenbiller utcai diákjai tele voltak kétségekkel. Mondták, szívesen kirándulnának Szentendrére, hogy alkotóhelyén találkozzanak a művésszel.

VIRÁGCSOKOR A MESTERNEK

A látogatásra október 16-án került sor. Szentendrén, a Dumsics Jenő utcai gyűjteményben öt Rottenbiller utcai nyolcadikos; Czanik Zsuzsa, Faragó Nikolett, Lőrincz Rita, Mácsik Mariann és Ungvári András virágcsokrokkal köszöntötte a századunkkal egyidős mestert.

— Nos, hát beszélgessünk — kezdte Barcsay Jenő, aki 30 évig tanított a Képzőművészeti Főiskolán, majd a műveit magyarázó gondolatsorai nyomán az első látásra érthetetlen vásznak mindinkább életre keltek. Úgy szólt az impresszionistákról, a mozaik szerepéről a maga szerénységével, mintha saját képei pusztán egy tankönyv dekorációi lettek volna. (Feladva ezzel a leckét az újságírónak is, hogy előadásából a hitvallásszerű epizódok pontos felidézésével megkísérelje bemutatni korunk jeles művészegyéniségét, akit hazafelé a gyerekek közfelkiáltással nagypapájuknak választottak.)

Az első teremben a művész korai alkotásait láttuk. Ezek között már akad néhány, amely jelzi, hogy festőjük vonzódik a monumentális festészet felé.

— Nézzétek csak ezt a képet — mutatott a mester Csendélet című alkotására. — Megértése nem jelenthet gondot. Kiraktam az asztalra bizonyos tárgyakat, megnéztem őket, majd átfogalmaztam festészetté. Csak olyan színeket, formákat, vonalakat festhetünk, amit a természetben látunk. Az már más kérdés, hogy a látott és tapasztalt valóság miként módosul, hogyan lényegül át bennünk.

ÁTLÉNYEGÜLNEK

— A zeneszerző is a körülötte levő világot komponálja zenébe, gyakorta olyan bonyolult elvonatkoztatással, hogy a közönség értetlenül áll műve előtt. Bach például a világ egyik legnagyobb lángelméje volt, muzsikája sokak számára mégis érthetetlen. Chopin zenéje viszont dallamos, fülbemászó, könnyedén megszerethető. Azért mondom el mindezt, mert gyanítom, hogy az én elvont műveimet sem élvezitek első látásra.

Képeim egyikén láttok például egy háztetőfélét. Ilyen lenne egy háztető? — kérdezhetitek jogosan. — Én ilyennek láttam a kora esti tört fényben, amikor felgyújtották a villanyokat. Hazamentem, csináltam egy skiccet, majd megfestettem azt a képet, ami vizuális síkon a fejemben maradt. Elvont képeimen másképpen élnek a formák, más a ritmusuk is. A háztetők is átlényegülnek a képzeletben, s többé már nem az adott valóságot kínálják másolásra, hanem a hangulatot, amit látványuk a festőben megteremtett.

— De hát miért ilyen sötétek ezek a képek? — kérdezte Lőrincz Rita.

— Az egyik festőnek mélyebbre hangolt a színskálája, a másiknak világosabb. Ezért is szép a festészet, mert ilyen sok arcú. Változatos, mint az élet.

Faragó Nikolett fordult az idős mesterhez, és megkérdezte:

— Barcsay mester, mit szeretne adni műveivel a közönségnek?

— Hogy mit? Nehéz ezt megfogalmazni. Egy biztos, nem könnyű szórakozást akartam nyújtani az embereknek, talán inkább arra próbáltam rávenni őket, hogy gondolkodjanak, s az átélhető élményeket mélyebben éljék át. Jó annak, akinek lelke van a művészetekhez, aki élvezni tud egy-egy szép szobrot, festményt, rajzot. Aki ilyen érzésekkel, képességekkel nem rendelkezik, azt nem tartom boldog embernek. Aki nem ismeri, nem érti és nem élvezi a művészeteket, annak nagyon sivár lehet az élete. Nos, én ezt a sivárságot szerettem volna munkásságommal oldani.

A beszélgetés után Barcsay Jenő az ajtóig kísérte a gyerekeket.

— Köszönöm, hogy eljöttettek, örülök, hogy megismerhettelek benneteket — mondta, majd mosolyogva hozzátette: — Ha találkoztok velem az utcán, szólítsatok meg.

V. Paizs Gábor
Fotó: Wagner Margit

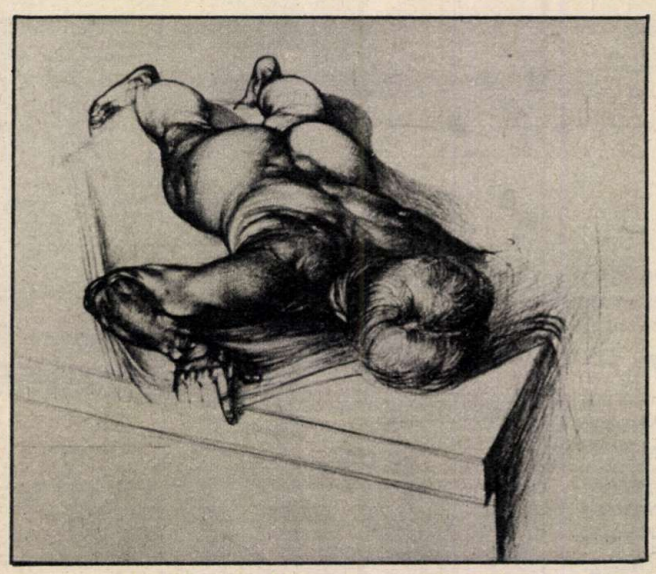

A művész behatóan foglalkozott az emberi test anatómiájával. Művészeti anatómia című könyvéből tanulnak világszerte a művésznövendékek

SÍ SHOW

A FEHÉR TÁJ NYUGALMAT, VÉGTELENSÉGET ÁRASZT

A hóvilág, úgy tartják, a csend világa. A mozdulatlanság, az állandóság birodalma. Elnézed a fehér tájat, megérint határtalan nyugalma, végtelensége.

De nézd csak! Hirtelen ember szalad át a képen: fején mókás sityak, léc a lábán, kezében bot inog. Mozgásának határozottsága, színeinek harsogása egyszerre veri föl a tél hallgatását.

Életre kel tőle a néma vidék. Beszédessé, derűssé válik a szemhatár, új tartalom, új hangulat a meghatározó.

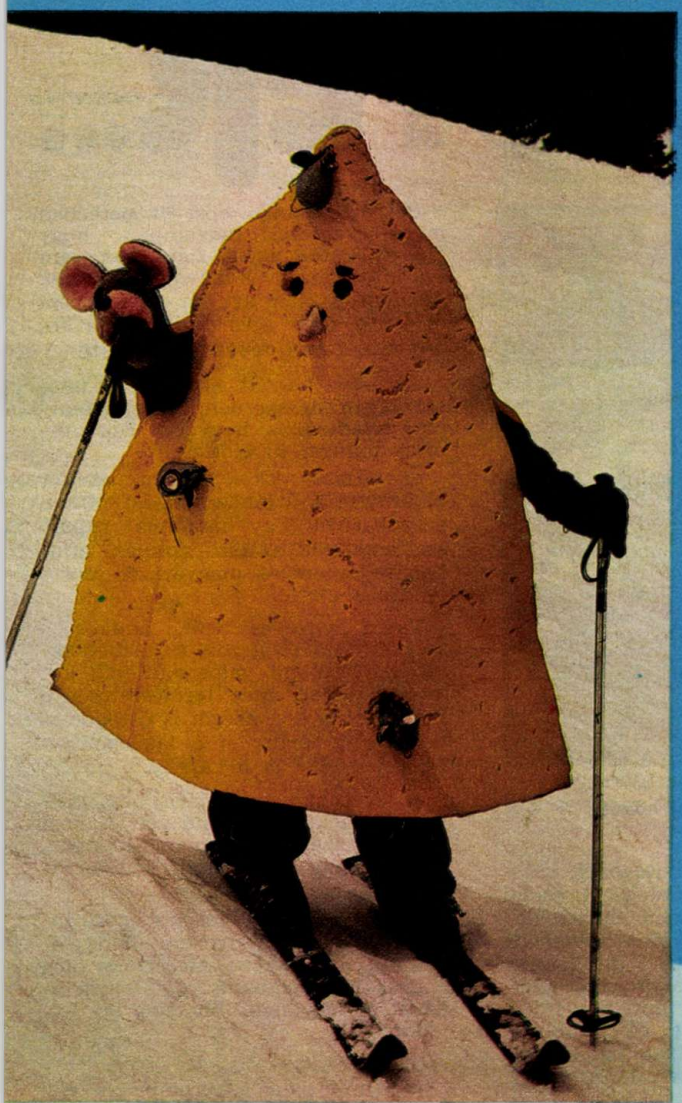

KÉT LÉC ÉS KÉT BOT.
A SÍELÉSBE EGY KIS
TRÉFA IS BELEFÉR

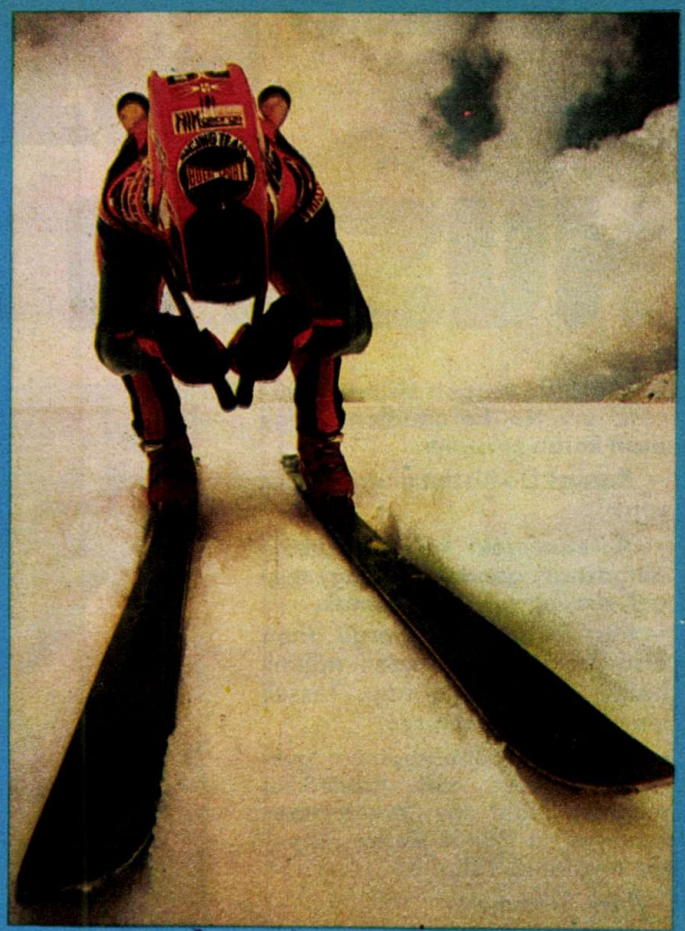

SZÉLLEL SZÁGULD,
HAVON HINTÁZIK
– TERMÉSZETET URAL A SÍELŐ

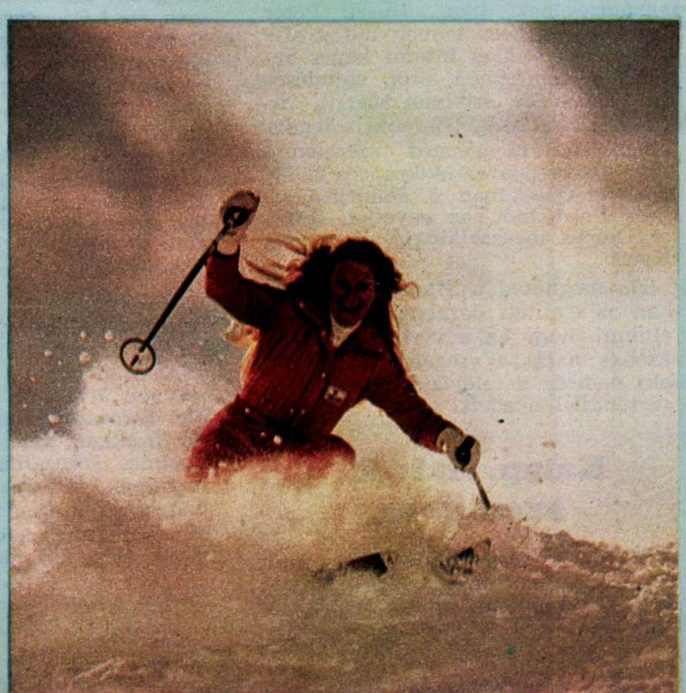

JÁTÉK A HÓVAL,
AVAGY: ÖNMAGUNK
PRÓBÁJA

Már ő uralja a tájat, széllel száguld, havon hintázik. A mozdulatlanság egyszeriben mozgalmasság lesz, állandóságból megismételhetetlenség, s végtelenségét legföljebb ereje adja: az ember győzelme a természet felett.

A sí, a néhai munkaeszköz napjainkra teleink játékává vált.

Húzz sapkát, fogj botot, csatold föl a lécet. Menj föl a hegytetőre, s indulj alá a mélységbe.

Érezd meg a vagány száguldásban is emberséged hatalmát.

KEDVES ISMERŐS

HALLÓ, ITT HUSZTI PÉTER...

— Halló! Jó reggelt kívánok, művész úr. Ne haragudjon, hogy ilyen korán zavarom.

— Korán? De hiszen már fél nyolc van!

— A színészek késő éjszakáig dolgoznak, gondoltam, hogy reggel viszont sokáig alszanak.

— Már aki teheti. Gergő fiam első osztályos, így aztán nálunk hatkor kezdődik a nap. Tessék mondani, miről van szó.

— Szeretném tolmácsolni a gyerekek kérését, akik leveleikkel meghívták önt egy „poszter-szereplésre" a Pajtás Kedves ismerős rovatába. Vállalja?

— Ezer örömmel!

A Madách Színház felé tartva Huszti Péterről gondolkodtam. A titkát próbáltam megfejteni. Titkán persze, nem valamiféle elmondhatatlan rejtélyt értek, ami az életsors valamely zugában lapít, hanem az egyéniség varázsát, ami a színészt népszerűvé teszi. A színész nemcsak attól lesz nagy, hogy szerepeit mély átéléssel eljátssza, hanem attól is, hogy a szerephez hozzáadja önnön sugárzó személyiségét. E kettő egységéből születik meg a nagy alakítás.

Idézd csak fel egy-egy nagy színészről kelt emlékeidet. Egyetlen mondattal fel lehet rajzolni a karaktert. Íme, Darvas Iván: elegáns, kissé rezignált világfi. Bessenyei Ferenc: harsány, nyers erő, világot felforgató dúvad. Sulyok Mária: kemény nagyasszony, aki márványba faragja a megformálandó figura lelkét. És sorolhatnék még számos erőteljes színészegyéniséget, csakhogy én most Huszti Péter arcát keresem ezen a gazdag palettán.

A szelíd arc...

Ha a francia azt mondja valakire, hogy charmeure (sármőr), az a valaki elégedett lehet magával, mert ez nem csak elbájolót, kedveset, ennél valamivel többet jelent: szeretetre méltó, elbűvölő egyéniséget, aki érdemes a csodálatra. Ezek után bátorkodom kijelenteni, hogy Huszti Péternek „sármja" van. Hogyan? Mitől? Miért? Itt a titok kulcsa. Lehet, hogy a lényében rejlő ellentmondás adja személyiségének sajátos báját. Mire gondolok? A szelíd színész általában szelíd figurát alakít, Huszti Péter viszont ördögöt is játszik angyalarccal. Az általa megformált kedves mosolyú Jágó félelmetesebb a gonosz ábrázatú intrikusoknál, mert amíg ez utóbbitól tartasz, a szelíd arc bizalmat ébreszt benned, s könnyebben lépre mégy.

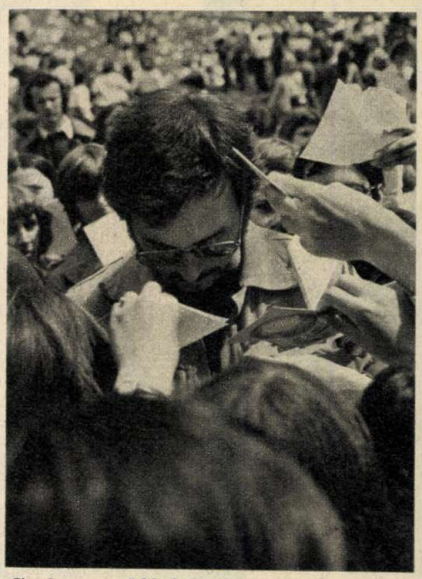

Csak egy aláírást! Huszti Péter rajongói között

Persze, nem csak ebben rejlik egyéniségének titka. Huszti Péter szerény, egyszerű ember, aki a színészet eszközeivel hitetni képes becsületet, álnokságot, erőt, esendőséget, naivságot, értelmet sőt (!), vagabund férfiasságot is, ami a legdacosabb nőt is gyengéd szerelemre töri. Shakespeare: Makrancos hölgy című vígjátékában ő alakítja a csibész Petruchiót, az egyetlen férfit, aki képes megszelídíteni a vadóc Katát.

Ha megnézed a Madách Színházban az említett darabot, nem fogod elhinni, hogy ez a vérbő Petruchio azonos azzal a szegény Dánielle, aki nemrég a televízió képernyőjén szerencsétlenkedett.

Kalap, slafrok, szemüveg

Vajon az életben kihez hasonlít jobban, Petruchióhoz vagy Dánielhez — tűnődtem, mielőtt bekopogtam az öltöző ajtaján.

Beszélgetésünk első öt percében megállapítottam magamban, hogy Huszti Péter egyik figurához sem hasonlít igazán, s bevallom, ennek örültem is. Nem árt, ha egy színésznek van saját arca, amely egyetlen szereppel sem téveszthető össze.

Szívesen beszélt magáról, s tette ezt olyan egyszerűen, hogy mármár feledtem is, hogy egy Kossuth-díjas művész ül előttem.

— Egészen kicsi voltam, amikor elkezdtem a színházcsinálást otthon a lakásban. Egy hatalmas ruhásszekrény volt az első színház, amiben felléptem — magyarázta mosolyogva.

Talán négyéves volt, amikor a szekrényben eljátszott a házbeli barátokkal valami valószerűtlenül komoly játékot, amit természetesen ő rendezett, a közönséget is ő toborozta — alig fértek el a lakásban — és a jegyeket is ő kezelte.

A gyerekkor játéktára nem kisvasút, mackó és hintaló volt, hanem naftalin szagú nagymama-kalapok, szemüvegek, övek, muffok, slafrokok.

— Így indult, s később egyre inkább polgárjogot nyert a dolog — mondta nevetve. — Akkoriban még a gyerekek maguk is csináltak színházat az iskolában! Ha nem így lett volna...

— Akkor?

— Gimnazista koromban egy ideig úgy gondoltam, hogy orvos leszek, de hála a komoly önképzőköri életnek, az irodalmi esteknek, a magunkcsinálta színháznak, hamarosan megszületett bennem a színészet utáni vágy. A mindent eldöntő nagy élmény az iskolai Bánk bán előadás volt, amiben én Bánkot alakítottam a magyartanárunk pedig Tiborcot. Melyik tanár vállalkozna ma arra, hogy tanítványaival fellépjen egy diákelőadáson? — kérdezte talányos mosollyal.

Beszélgetésünk hátralevő részében megtudtam még, hogy Huszti Péter százszorta jobban szereti a színházat, mint a filmet vagy a televíziót. Kiderült az is, hogy a Dániel sorozatot nem kedvelte. Egyetért azokkal, akik rosszul sikerült, unalmas sorozatnak tartották. Szerepálmai nincsenek, mert csupa nagyszerű szerepet kap. A színész tehát elégedett sorsával, a közönség pedig elégedett kedvencével.

Magyar Katalin
Fotó: Gaál Zoltán